

Rapport

Tillsyn av barn- och ungdomsvården i Östergötland

"Barnuppdraget"

FÖRORD

Regeringen gav länsstyrelserna i uppdrag att åren 2006 och 2007 förstärka tillsynen inom stora delar av den sociala barn- och ungdomsvården. Regeringen konstaterade att insatser från socialtjänsten innebär stora ingrepp i barn och deras familjers liv och att det därför måste ställas stora krav på insatsernas säkerhet och kvalitet, liksom rättsäkerhet. Grundtanken i det s.k. barnuppdraget är att komma till rätta med de brister som finns i handläggning av ärenden gällande barn.

Socialkonsulenterna Per Karlsson och Åsa Hedberg har genomfört tillsynen i samtliga kommuner i Östergötland under perioden september 2006 – december 2007.

Varje kommun, socialnämnd har fått ett beslut avseende resultatet av tillsynen i sin kommun. Utifrån dessa beslut har sedan denna länsrapport sammanställts. Återföring av resultatet till kommunerna kommer också att ske genom seminarier. En nationell rapport har också överlämnats till äldre- och folkhälsominister Maria Larsson.

Socialkonsulent Berit Landelius har svarat för sammanställning av länsrapporten.

Linköping april 2008

Bo Silén
Socialdirektör

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. FÖRKORTNINGAR	5
2. SAMMANFATTNING	7
3. INLEDNING	11
4. GENOMFÖRANDE	13
5. RESULTAT	15
5.1. ÖPPENVÅRD.....	15
5.2. FAMILJEHEMSVÅRD	17
5.2.1. FÖRDJUPAD GRANSKNING AV FAMILJEHEMSVÅRDEN GENOM SAMTAL MED BARN.	26
5.3. UTREDNINGAR.....	28
5.4. PÅVERKA KOMMUNER ATT AKTIVT PLANERA.....	39
5.5. ”MELLAN STOLARNA”	46
5.6. GRANSKA HANTERINGEN AV ANMÅLNINGAR OM BARN SOM FAR ILLA	52
6. DISKUSSION	67
6.1. BARNPERSPEKTIVET	67
6.2 JÄMSTÄLLDHETSPERSPEKTIVET	68
6.3 KVALITETET OCH SÄKERHET – FÖRBÄTTRINGSOMRÅDEN	69
6.3.1 <i>Personal</i>	69
6.3.2 <i>Barn som far illa</i>	70
6.4 TENDENSER OCH TRENDER.....	72
6.4.1 <i>Öppenvård</i>	72
6.4.2 <i>Samverkan</i>	72
6.5. BEHOV AV METODUTVECKLING	74

1. FÖRKORTNINGAR

BBIC	Barnens behov i centrum. En utredningsmetod
BUP	Barn- och ungdomspsykiatri
BVC	Barnvårdscentral
FB	Föräldrabalken
FL	Förvaltningslagen
FN	Förenta nationerna
FoU	Forskning och utveckling
HVB	Hem för vård eller boende
LVU	Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga
MVC	Mödravårdscentral
Prop.	Regeringsproposition
SoF	Socialtjänstförordningen (2001:937)
SoL	Socialtjänstlagen (2001:453)
SOSAM	Socialtjänst i samverkan
SOSFS	Socialstyrelsens författningssamling

2. SAMMANFATTNING

Länsstyrelsen fick i uppdrag att åren 2006 och 2007 förstärka tillsynen inom den sociala barn- och ungdomsvården, det s.k. barnuppdraget. Regeringens motiv för uppdraget var att den sociala barn- och ungdomsvården innebär ofta ett stort ingrepp i barns och ungdomars liv. Det måste därför ställas krav på insatsernas kvalitet och säkerhet samt rättssäkerheten i handläggning och dokumentation. Övergripande mål för länsstyrelsen tillsyn är att tillse att socialtjänstens arbete bedrivs:

- målinriktat
- lagenligt
- med god kvalitet
- med framförhållning i planeringen

Utgångspunkter i regeringsuppdraget har varit ett barnperspektiv samt ett jämställdhetsperspektiv.

De viktigaste iakttagelserna

Öppenvården

En kartläggning har gjorts för att få kunskap om vilka olika öppenvårdsinsatser som finns i respektive kommun. Länsstyrelsen har inte genomfört någon tillsyn inom öppenvården.

De kommuner som har programverksamhet ger insatsen både som bistånd och service. Några mindre kommuner köper platser och beslutar då om bistånd. Kommunerna har byggt ut öppenvårdsinsatserna och serviceinsatserna har ökat. Det är en tydlig trend att insatser oftare ges som service utan utredning och behovsprövning.

Familjehemsvården

Länsstyrelsen har granskat 93 akter i de 13 kommunerna. Det framkommer att det finns brister hur vården följs upp och hur man ser till att målen med vården uppnås. I flera kommuner saknas rutiner för övervägande. Vårdplaner och genomförandeplaner saknas i vissa placeringar eller är ofullständiga. Barnets behovsområden följs inte alltid upp i överväganden. Det finns risker att barnet inte får det stöd och den hjälp som barnet behöver i placeringen. Flera barn som är placerade i familjehem får inte träffa sin socialsekreterare och ha enskilda samtal minst 2 ggr/år. Barnets vilja och barnets röst framkommer inte alltid i övervägande av familjehemsvården. Det är en mycket stor brist att kommunerna inte alltid följer barnkonventionen och socialtjänstlagen när det gäller barnets rätt att uttrycka sin åsikt och få den beaktad. Lagstiftningen och allmänna råd följs inte alltid.

I Ydre kommun har inte något barn fått ett personligt besök av sin socialsekreterare innan övervägande. Inget av barnen har en vårdplan. Det har inte skett någon övervägande av vården. De ärenden som granskats gäller samtliga fyra placeringar under 2004 – 2005.

Utredningar

Det framkommer i tillsynen att de 148 granskade utredningarna är av skiftande kvalitet. Det förekommer att utredningstiden överskridits utan förlängningsbeslut. Granskningen visar brister i kommunikering av utredningar. Barnet är inte alltid synligt i utredningarna, det finns utredningar där man varken samtalat med eller observerat barnet. Ett sätt att få

likvärdiga och rättssäkra utredningar är att använda BBIC, en arbetsmetod för att stärka barnets ställning.

Ett exempel på att utredningstiden inte hålls är i Linköping, där den lagstadgade utredningstiden överskridits i 13 av de 17 granskade utredningarna. Utredningstiden har överskridits med upp till fyra månader och en utredning har pågått under cirka ett och ett halvt år.

Hur kommunerna aktivt planerar.

I flera kommuner saknas det konkreta och uppföljningsbara mål. Många kommuner har inte implementerat barnkonventionen. Barns rätt till inflytande och barns delaktighet syns inte tillräckligt i mål och styrdokument. Det är få kommuner som har en regelmässig utvärdering av sina insatser och en uppföljning av mål. Kommunen ska planera sin verksamhet och se till att det finns resurser för att tillgodose behov hos de barn och ungdomar som behöver socialtjänstens stöd. Det ska finnas kontaktpersoner, kontaktfamiljer och familjehem så att individuella behov kan tillgodoses. Det framkommer att de mindre kommunerna har svårt att rekrytera, utreda och ge stöd till familjehem. I nästan alla kommuner finns en ambition/viljeriktning att arbeta förebyggande med barn och ungdomar på hemmaplan.

Hur samverkan/samarbete sker i kommunerna.

Socialnämnden ska i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa aktivt verka för att samverkan kommer till stånd med samhällsorgan, organisationer och andra. Flera kommuner arbetar aktivt med att utveckla samverkan med andra aktörer. Men det är inte alla kommuner som har samverkansavtal med landstinget när det gäller barn som både behöver socialtjänstens och landstingets insatser. Det är ett politiskt ansvar att se till att det finns väl fungerande rutiner och samarbetsformer samt att samverkansavtal skrivs.

Nätverk har bildats för att samverka kring barn/ungdomar med neuropsykiatriska diagnoser. Det finns i länet många familjecentraler där socialtjänst samarbetar med bl.a. BVC och förskolan. Det är flera kommuner som inte har familjecentraler och som påtalar att de skulle vilja ha mer kontakt/samarbete med BVC och MVC. Ett sätt att öka samarbetet och det förebyggande arbetet kan vara familjecentraler. Barnahus är ett annat gott exempel på samverkan mellan åklagare, polis, landsting och socialtjänst.

Anmälningar om barn som far illa

En granskning har gjorts av den s.k. ”kronologiska pärmen”. Vid tillsynsbesöken i kommunerna granskades sammanlagt 168 förhandsbedömningar. Det framkommer att det inte finns rutiner i alla kommuner hur en förhandsbedömning görs och vem som beslutar om en utredning ska inledas. Granskningen visar på att motiveringen till att inte inleda utredning ofta kan ses som otillräcklig. Det finns riskgrupper, i betydelsen barn med behov av insatser, som riskerar att inte bli utredda. Många gånger tar det en orimlig lång tid innan man tagit ställning till om utredning ska inledas eller inte. För att garantera en rättssäker handläggning är det viktigt att förhandsbedömningarna handläggs skyndsamt. Den handläggare som tar emot och hanterar en anmälan bör vara mycket kompetent, välutbildad och erfaren.

I Finspång har sju av tio granskade förhandsbedömningar tagit för lång tid innan beslut tagits. Det finns ingen tydlig rutin för vem som gör första bedömningen av inkomna anmälningar.

Analys och förslag till förbättringar

Tillsynen visar att det finns stora brister hur familjehemsvården följs upp. Ett barn som är placerat i familjehem har rätt till en god omvårdnad och få sina behov tillgodosedda. Det kan inte accepteras att barnet inte har en kontinuerlig kontakt med sin socialsekreterare. Länsstyrelsen bedömer att barnets möjlighet till delaktighet i utredningar och placeringar borde förbättras. Delaktigheten innebär att barnet får stöd i att uttrycka sina åsikter och att det finns vuxna som lyssnar. Ansvaret för barn som är familjehemsplacerade är en av socialnämndens viktigaste uppgift.

Ledningsfunktionen ska tillse att det finns kompetent personal som kan och har tid till förfogande att utföra ett rättsäkert arbete av god kvalitet. Kunniga arbetsledare med lång erfarenhet i arbetet och en personalkontinuitet leder till en bättre kvalitet inom socialtjänsten. De bristerna som kommer fram i granskningen beror inte bara på enskilda handläggare utan måste ses i ett större perspektiv. Det behövs ett medvetet kvalitetsarbete på en övergripande nivå och en uttalad politisk vilja. Den politiska nivån i kommunerna bör vara mer tydlig i mål, planer och policy. Det bör finnas riktlinjer hur man arbetar aktivt med kvalitetsfrågor inom barn och familj, det gäller bl.a utveckling, utvärderingar och fortbildning. En koppling bör finnas mellan målet och vilka resurser som finns.

Barnperspektivet ska beaktas i allt arbete. Barnets bästa ska genomsyra alla beslut i all typ av handläggning. Barnets bästa ska alltid komma i första rummet. Jämställdhetsperspektivet saknas och det behövs ett nytänkande vad som är flickors respektive pojkars behov.

BBIC är ett försök att motsvara de krav som ställs på ett kunskapsbaserat socialt arbete. Det visionära målet för BBIC är att ge barn och ungdomar som är föremål för socialtjänstens interventioner samma chans i livet som andra barn. Ett sätt att komma tillrätta med de brister som framkommer i tillsynen, barnuppdraget kan vara att fler kommuner utbildas i BBIC och använder den metoden.

3. INLEDNING

I regeringens direktiv för budgetåret 2006 avseende Länsstyrelserna uttalas följande:

”Insatser inom den sociala barn och ungdomsvården innebär ofta ett stort ingrepp i barns och ungdomars samt deras familjers liv. Samhället tar i detta sammanhang på sig ett stort ansvar. Det måste därför ställas stora krav på insatsernas säkerhet och kvalitet liksom på rättssäkerheten i handläggning och dokumentation. Det finns brister i kommuners handläggning av anmälningar och utredningar av barn som far illa. Det förekommer att anmälningar inte behandlas och att allt för få anmälningar leder till utredning.”

Länsstyrelserna har fått i uppdrag att under 2006 och 2007:

1. utöva strukturerad och operativ tillsyn över samtliga enskilda och offentliga verksamheter där barn och unga ges insatser av socialtjänsten. Tonvikten skall ligga på kvalitet och säkerhet samt att brister skall åtgärdas,
2. granska kommuners hantering av familjehemsärenden och familjehemsplace-ringar,
3. granska dokumentation och handläggning av ärenden i länets samtliga kommuner och se till att hanteringen är rättssäker samt att barn kommer till tals,
4. påverka kommuner att aktivt planera för de resurser som behövs för att barn och unga skall få den vård, omsorg och tillsyn som de behöver,
5. se till att barn och unga inte hamnar mellan stolarna när förvaltningar inom en och samma kommun, kommuner eller olika huvudmän tvistar,
6. granska hur kommuner hanterar anmälningar om barn som far illa samt åtgärda eventuella brister.

Länsstyrelsen i Östergötland har valt att genomföra en kartläggning i länet över de enskilda och offentliga verksamheterna i punkt 1 som bedriver öppenvård. Framtida tillsyn kommer att ske över dessa verksamheter.

Tillsyn av HVB-hemmen i länet sker parallellt inom ramen för den nationella HVB-tillsynen 2006-2007 det så kallade HVB- uppdraget, och kommer att redovisas särskilt.

I sin tillsyn lyfter Länsstyrelsen vanligtvis fram både vad som är positivt och vad som brister. I detta tillsynsuppdrag ligger att brister ska åtgärdas varför redovisningen avgränsas till att i huvudsak omfatta dessa.

Tillsynen har genomförts under tiden september 2006 – december 2007. Förhållandena redovisas ur respektive kommuns specifika beslut och rapport. Det kan därefter ha skett förändringar.

Det som redovisas i denna rapport under respektive avsnitt är en sammanfattning av de kommunspecifika rapporterna.

4. GENOMFÖRANDE

Länsstyrelsen, socialkonsulenterna Per Karlsson och Åsa Hedberg har inom ramen för Barnuppdraget genomfört tillsynsbesök i samtliga kommuner i Östergötland under tiden augusti 2006 – november 2007.

Tillsynen har omfattat:

- Kartläggning av öppenvården
- Familjehemsärenden och familjehemsplaceringar
- Fördjupad granskning av familjehemsvården
- Dokumentation och handläggning av ärenden med fokus på rättssäkerhet och om barnen får komma till tals
- Kommunens planering för att tillgodose behovet av resurser för utsatta barn och unga
- Kommunens arbete för att förhindra att barn hamnar mellan stolarna när olika förvaltningar eller huvudmän tvistar
- Hur anmälningar om barn som far illa hanteras

Urval och genomförande

Informationsbrev har skickats ut till varje socialförvaltning, ansvarigs nämnds presidie, och förvaltningschef. Handlingar har begärts in angående nämndens verksamhetsmål och policydokument rörande utsatta barn och ungdomar, samt eventuella samverkansdokument med andra nämnder och/eller myndigheter.

Under tillsynsbesöken har 241 antal akter granskats varav:

- Familjehemsvård, 93 akter rörande placeringar
- Barnavårdsutredningar, 148 akter rörande utredningar

Granskning av 168 anmälningar om barn som far illa, den kronologiska pärmen gällande förhandsbedömningar.

Urvalet på samtliga granskade akter har varit slumpmässigt men med en strävan om en jämn könsfördelning, spridning i åldrarna och att få med barn med utländsk härkomst.

Socialkonsulenterna har slumpmässigt skickat ut 15 enkäter till familjehemsplacerade barn i tre olika kommuner, Finspång, Motala och Mjölby. Av dessa har sex barn/ungdomar besvarat enkäten.

Granskning av riktlinjer, styrdokument, policies och samverkansdokument har gjorts.

Kartläggning av öppenvården har genomförts genom intervjuer med berörda handläggare och chef.

Socialkonsulenterna har haft gruppintervju med ansvarig handläggare och arbetsledare angående rutiner kring mottagande av anmälningar.

Återföring

Socialkonsulenterna har träffat berörda arbetsgrupper.

Länsstyrelsen har efter genomförd granskning, redogjort för resultatet av granskningen i ett möte med nämnds- och förvaltningsledning.

Skriftlig rapport och beslut från tillsyn av barn- och ungdomsvården har delgetts varje kommun enligt följande:

<u>Kommun</u>	<u>Beslutsdatum</u>
Ydre	2006-09-22
Kinda	2006-11-13
Ödeshög	2006-12-15
Motala	2007-02-06
Norrköping	2007-03-09
Finspång	2007-03-22
Åtvidaberg	2007-05-07
Mjölby	2007-06-04
Boxholm	2007-06-09
Söderköping	2007-10-02
Linköping	2007-11-05
Vadstena	2007-11-30
Valdemarsvik	2007-12-05

5. RESULTAT

5.1. Öppenvård

En kartläggning har gjorts för att få kunskap om vilka olika slags öppenvårdsinsatser som finns i respektive kommun.

Frågan har ställts om öppenvårdsinsatsen ges i form av bistånd och/eller service

Faktaruta

Definition öppenvård:

Programverksamhet: syftar till att påverka den unge/familjens kunskaper, färdigheter, beteenden genom ett program. Insatsen ges inom en avgränsad tidsperiod.

Riktad dagverksamhet: syftar till att påverka den unge/familjen dess livssituation genom en strukturerad verksamhet under en längre tid. Insatsen ges utanför hemmet på en särskild plats med en täthet av flera dagar i veckan. Verksamheten kan vara ett alternativ till ordinarie skola/arbete.

Socialpedagogisk insats: syftar till att påverka den unges och/eller familjens situation genom att pedagogiskt använda aktiviteter och upplevelser i vardagen.

Skolsocial insats: syftar till att genom förstärkt socialt stöd i skolsituationen och samarbete med hemmet möjliggöra för den unge att alltjämt vara integrerad i ordinarie skola.

Kvalificerat nätverksarbete: syftar till att påverka barnets livssituation och/eller beteende genom att mobilisera ett stödjande nät av personer bland släkt, vänner och professionella kring barnet. Insatsen varierar i omfattning och varaktighet.

(Socialstyrelsen 2006: Öppenvårdens former)

Länsstyrelsen i Östergötland har valt att genomföra en kartläggning i länet över öppenvården i kommunerna.

Frågeställning:

Finns öppenvårdsinsatsen i form av bistånd och/eller service?

Kommuner	Program- verksamhet		Riktad dag- verksamhet		Socialpedagogisk insats		Skolsocial insats		Kvalificerat nätverksarbete	
Boxholm	x	B	-		x	B	-		-	
Finspång	x	B+S	x	B+S	x	B+S	x	S	x	B
Kinda	x	S	-		x	B	-		x	B
Linköping	x	B+S	x	S	x	B+S	x	S	x	S
Mjölby	x	B+S	-		x	B+S	x	B	x	B+S
Motala	x	B+S	x	B	x	B	-		x	B
Norrköping	x	B+S	x	B	x	B+S	x	B	x	B
Söderköping	x	B+S	x	B	x	B+S	x	B+S	x	B
Vadstena	x	B	-		x	B+S	-		-	
Valdemarsvik	x	B+S	x	S	x	B+S	-		x	B+S
Ydre	-		-		-		-		-	
Åtvidaberg	x	B+S	-		x	B	-		-	
Ödeshög	-		-		x	B	-		-	
Summa	11		6		12		5		8	

*Tabell 1. Kartläggning av öppenvård i länets 13 kommuner. Redovisning av öppenvård i egen regi eller att kommunen köper exempelvis platser av annan kommun alternativt av privat utförare.
x - att verksamheten/insatsen bedrivs i kommunen. B- biståndsinsats. S-serviceinsats*

Länsstyrelsens kommentar

Sammanställningen bygger på de uppgifter som kommunerna har lämnat vid tillsynstillfället. Det är en tämligen omfattande verksamhet som bedrivs i länet.

5.2. Familjehemsvård

Under tillsynsbesöken gällande familjehemsvården i de 13 kommunerna har 93 akter granskats utifrån följande nyckelfrågor:

1. Står det klart att nämnden följer vården noggrant och ser till att målen med vården uppnås?
2. Gör socialtjänsten regelbundna besök i det hem där barnet vistas och har enskilda samtal med barnet?
3. Omfattar uppföljningen barnets hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till föräldrar och andra närstående?

Faktaruta

När åtgärder rör barn skall det särskilt beaktas vad hänsyn till barnets bästa kräver (1 kap. 2 § SoL)
Nämnden får inte lämna medgivande eller fatta beslut om vård utan att förhållandena i det enskilda hemmet och förutsättningarna för vård i hemmet är utredda av socialnämnden (6 kap. 6 § 2st SoL).

När ett barn behöver vårdas i ett annat hem än det egna skall en plan upprättas för den vård som socialnämnden avser att anordna och hur vården ska genomföras. Planen ska även uppta åtgärder och insatser som andra huvudmän har ansvar för. (11 kap. 3 § SoL). Vad en vårdplan ska innehålla regleras i 5 kap. 1 a § SoF. Där framgår att vården skall följas främst genom regelbundna personliga besök i det hem där den unge vistas, samtal med den unge, samtal med den eller dem som tagit emot den unge i sitt hem samt att samtal också skall ske med vårdnadshavarna. I 1 b § regleras hur uppföljningen ska genomföras. Uppföljningen ska innehålla frågor kring hälsa, utveckling, socialt beteende, skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående. Enligt 6 kap. 1 § SoL ska socialnämnden sörja för god vård och kontakt med nätverket.

Hur en beslutad insats praktiskt skall genomföras bör dokumenteras i en genomförandeplan (SOSFS 2006:5 6 kap. 1 §). Av genomförandeplanen bör det vidare framgå hur barnets olika behov ska tillgodoses (SOSFS 2006:12).

Av socialstyrelsens allmänna råd SOSFS 2006:12 Handläggning och dokumentation av ärenden som rör barn och unga framgår: ”Handläggaren bör ha personlig kontakt med barnet minst en gång i halvåret. Vissa t.ex. yngre barn, kan behöva få en tätare kontakt. Kontakten bör också vara tätare i början av en placering”.

Enligt bestämmelser i 6 kap. 8 § SoL skall nämnden minst en gång var sjätte månad *överväga* om vården fortfarande behövs. Om den unge vårdas med stöd av 2 § LVU skall socialnämnden enligt 13 § 2 st minst var sjätte månad *överväga* om vården fortfarande behövs. Vård enligt 3 § LVU skall *omprövas* inom sex månader från dagen om verkställigheten av vårdbeslutet och därefter inom sex månader från senaste omprövningen (13 § 3 st LVU). Vården skall vidare alltid omprövas då vårdnadshavaren eller den unge, om denne fyllt 15 år, begär det. Nämnden skall även på eget initiativ, när det finns skäl till det, pröva om vården kan upphöra.

Vid insatser som rör barn har nämnden att ta hänsyn till barnets vilja och så långt det är möjligt klarlägga barnets inställning enligt 3 kap. 5 § SoL. Barnet ska också få relevant information. Barnets önskan skall utvärderas genom samtal och iakttagelser. *Barnets rätt att uttrycka sin åsikt och få den beaktad i alla frågor som rör henne eller honom* (Barnkonventionen artikel 12).

Nämnden har enligt 6 kap. 8 § SoL en skyldighet att överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av den juridiska vårdnaden enligt 6 kap. 8 § FB när ett barn varit placerat i samma familjehem under tre år från det att placeringen verkställdes.

Frågeställning:

Står det klart att nämnden följer vården noggrant och ser till att målet med vården uppnås?

Boxholm

I Boxholm var det tre barn placerade i familjehem, varav två ”privatplaceringar” och en enligt LVU. Samtliga placeringar har granskats. Det framkommer att av de tre placeringarna, är familjehemmen utredda endast i två av ärendena, men inte i en av ”privatplaceringarna”.

Vid granskningen framkommer att det inte finns någon sammanfattande bedömning till familjehemmets resurser satt i relation till barnets behov i den enda egentliga placeringen. Vårdplanen i det aktuella ärendet är inte skriven som separat handling utan är insprängd i bedömningen. Det framgår inte av dokumentationen om barnet har fått begriplig information om varför det är placerat.

Finspång

Inte i någon av de sju granskade placeringarna hade någon sammanfattande bedömning gjorts av barnets behov satt i relation till familjehemmets resurser s.k. ”matchning”. Samtliga placeringsärenden hade en vårdplan. Vårdplanerna var skiftade i utformning och kvalitet. Det framkommer inte av dokumentationen om barnet har fått begriplig information om varför det är placerat.

Kinda

Granskning har gjorts av tio placeringar, detta är samtliga familjehemsplaceringar i kommunen. Vid genomgång av akterna framkommer att det i samtliga placeringar fanns en vårdplan. Vårdplanerna var dock generellt utformade vilket gjorde det svårt att utläsa det enskilda barnets behov och ställa det i relation till den vård som gavs.

I sex av de granskade ärendena fanns ingen sammanfattande bedömning av familjehemmets resurser utifrån barnets behov.

Linköping

I samtliga av de 14 granskade placeringarna var familjehemmet utrett och man hade även genomfört en matchning mellan barnets behov och familjehemmets resurser som redovisades skriftligt. Samtliga placeringar hade en vårdplan. Vårdplanerna var i stor utsträckning generellt hållna och var inte alltid underskrivna av vårdnadshavare. I flera vårdplaner saknas beskrivningar på särskilda insatser för barnet. Det gick inte att utläsa av dokumentationen om barnet hade fått information om varför det är placerat och vad som kommer att hända.

Mjölby

I alla åtta placeringar som granskats, utom en hade en sammanfattande bedömning gjorts av familjehemmets resurser satt i relation till barnets behov. Alla placeringar grundades på en vårdplan utom den som inte heller hade någon sammanfattande bedömning.

Vårdplanerna används inte i ursprungsutformningen utan återges i punktform i övervägandena.

Motala

I Motala har åtta akter granskats av de 59 placeringarna. Vårdplanerna fanns inte alltid i akten. I de granskade placeringarna fanns sammanblandning mellan arbetsplan och

vårdplan. Dock fanns antingen arbetsplan eller vårdplan i alla de granskade placeringarna. Vårdplanen/Arbetsplanerna var relativt heltäckande dokument.

Av aktgranskningen framkommer inte om barnet har fått tillräcklig information om varför det är placerat.

I fem av de granskade ärendena fanns det en sammanfattande bedömning om familjehemmets resurser i relation till barnets behov.

Norrköping

I samtliga tretton granskade familjehemsplaceringar fanns det vårdplaner. Vårdplanerna var av skiftande kvalitet. I nyligen inledda placeringar har handläggaren använt sig av en kommungemensam mall som täcker in alla områden som är adekvata. I tio av de granskade vårdplanerna saknas den unges syn på den planerade vården.

I samtliga granskade placeringar hade en sammanfattande bedömning av familjehemmets resurser satts i relation till barnets behov.

Det framkommer inte från dokumentationen om barnet har fått begriplig information om varför det är placerat och vad som kommer att hända.

Söderköping

Samtliga fem granskade familjehem är utredda av nämnden med undantag för den familjen som fungerar som jourfamiljehem. Tre av familjehemmen har matchats till barnets behov. Samtliga placeringar har vårdplan. Vårdplanerna var av varierande kvalitet.

Det framgår inte av dokumentationen om något av barnen har fått begriplig och återkommande information om varför det är placerat och vad som kommer att hända.

Vadstena

I tre av de fem granskade ärendena fanns en vårdplan i akten. I två saknades vårdplan. Vårdplanerna var generellt hållna och det saknades genomförandeplaner. Samtliga familjehem var utredda. Två var utredda av en så kallad paraplyorganisation och en av en annan kommun. Vadstena kommun hade i de fallen inte gjort någon kompletterande utredning. I två av ärendena fanns en sammanfattande bedömning om familjehemmets resurser satta i relation till barnets behov. I tre av ärendena saknades detta.

Valdemarsvik

I Valdemarsvik är fyra akter avseende placeringar granskade. Av dessa var två jourplaceringar. Samtliga familjehem är utredda av nämnden. I utredningarna avseende beslut om placering saknas matchningar av familjehemmets resurser i relation till de aktuella barnens behov. Vårdplaner finns för de barn som är stadigvarande placerade. Planer saknas dock för jourplaceringarna. I ett ärende är barnet över 15 år men har inte skrivit under vårdplanen.

Det framgår inte av dokumentationen om något av barnen har fått begriplig och återkommande information om varför det är placerat och vad som kommer att hända.

Ydre

I Ydre framkommer att det inte i något av de sex ärendena fanns någon vårdplan. Då den placerades vårdbehov inte framgår, har heller ingen ”matchning” till familjehemmets resurser skett. I två ärenden finns ingen familjehemsutredning.

I ett par av ärendena framgår att barnen till viss del fått information om vad som är anledningen till placeringen. Kontakt med vårdnadshavarna har skett i uppföljningen av en placering och saknas i de resterande tre. Då samtliga ärenden saknar vårdplaner, saknas även möjligheten att följa upp hur vården fortskrider.

Åtvidaberg

I sju av de åtta granskade ärendena fanns en sammanfattande bedömning av familjehemmets resurser satt i relation till det aktuella barnets behov. I den placering där detta saknades var det aktuella barnet placerad av annan kommun. I samtliga granskade placeringar har man genomfört en familjehemsutredning.

Vårdplaner fanns för samtliga placeringar och var av varierande kvalitet. Till största delen saknas den unges syn på den planerade vården. Det framgår inte av dokumentationen om barnet har fått tillräckligt information om varför det är placerat. I ett av de granskade ärendena fanns ingen underskriven vårdplan och barnets moder är mycket tveksam till placeringen enligt utredningen i samband med övervägandet.

Ödeshög

Upprättade vårdplaner fanns i tre av fyra ärenden. I ett ärende saknas beslut på familjehemsplacering och ingen utredning eller vårdplan fanns i akten. Placeringen är gjord genom tjänstemannabeslut.

Vårdplanerna är varierande i utformning och det saknas konkreta mål för insatsen. Det finns inga sammanfattande bedömningar av familjehemmets resurser i förhållande till barnets behov. Det framkommer inte om barnet har fått information om varför det är placerat. I två av de granskade ärendena var inte familjehemmen utredda.

Länsstyrelsens kommentar

Det finns brister i hur kommunerna följer upp vården. Vårdplanerna är av skiftande utformning och kvalitet. Granskningen visar att vårdplanerna i flera fall är allmänt hållna och inte återger det enskilda barnets behov. I Ydre saknades vårdplan i samtliga ärenden. Då det saknas vårdplan eller om vårdplanen är bristfällig kan inte vården följas upp och socialtjänsten kan inte se till att målet med vården uppnås. Det är viktigt att målet med vården är så tydligt och konkret utformad att barn och vårdnadshavare kan förstå innebörden av förslaget eftersom det är detta de har att ta ställning till.

Det finns brister i bedömning av familjehemmets resurser satta i relation till barnets behov. Som underlag för socialnämndens beslut om placering ska det finnas en sammanfattande beskrivning av familjehemmet och dess resurser och varför hemmet bedöms lämpligt att ta emot det aktuella barnet.

I Vadstena var två familjehem utredda av en s.k. paraplyorganisation. JO har i beslut 2001-04-04 dnr 2598-2000 och 2617-2000 konstaterat att om en förvaltningsuppgift innefattar myndighetsutövning krävs att det finns stöd i lag för att lämna över en sådan uppgift till ett bolag eller annat privat rättssubjekt. När det gäller socialtjänsten finns inte något sådant lagstöd. Det är därför inte möjligt att till t.ex. ett bolag överlämna en uppgift att utföra en familjehemsutredning. Från och med 1 april 2008 träder ändringar i SoL i kraft, SFS 2007:1315, Prop. 2006/07:129. Där införs bland annat ett förtydligande i 6 kap. 6 §: ... ”Socialnämnden får inte lämna medgivande eller fatta beslut om vård utan att förhållandena i det enskilda hemmet och förutsättningarna för vård i hemmet är utredda av socialnämnd. ...”

Gör socialtjänsten regelbundna besök i det hem där barnet vistas och har enskilda samtal med barnet?

Boxholm

Inte i någon av de granskade placeringarna framgår om man har haft enskilda samtal med det placerade barnet. I samtliga ärenden har man fortlöpande kontakt med vårdnadshavare. Överväganden har skett i tid men bygger inte på vårdplanen.

Finspång

Socialtjänsten har gjort regelbundna besök i familjehemmen. Man har haft enskilda samtal i alla placeringsärenden utom ett. I det aktuella ärendet framkommer inte varför man inte haft enskilda samtal med barnet. En fortlöpande kontakt hålls med vårdnadshavare i samtliga ärenden.

Kinda

Vid aktgranskningen framkom att socialtjänsten har regelbundna kontakter med de placerade barnen. Man har inte som rutin att göra hembesök i familjehemmet inför varje omprövning/övervägande. Dock har man i de granskade ärendena genomfört omprövningar/överväganden inom den lagstadgade tiden. Socialsekreterarna har i alla ärenden haft enskilda samtal med barnen. Samtalen är dokumenterade.

Linköping

I sex av de granskade placeringarna har man genomfört regelbundna besök. I resterande har besök i familjehemmet skett med åtta månaders mellanrum eller mer. Som mest har man inte besökt familjehemmet på tre år mellan 2003 och 2006. I tre ärenden där placering skett enligt LVU har det tagit mellan tio upp till 14 månader mellan hembesöken.

I en av de granskade placeringarna har enskilda samtal förts med det placerade barnet vid samtliga hembesök. I sex placeringar sker det ibland. I sju av de granskade ärendena har enskilda samtal inte skett. I fem av dessa har barnet inte heller observerats. I samtliga ärenden har man fortlöpande eller delvis haft kontakt med vårdnadshavare.

Mjölby

Vid granskningen framkommer att kommunen inte gör regelbundna hembesök hos de placerade barnen. I tre ärenden har det förekommit att det är från 13 månader upp till två år mellan hembesöken. Det framkommer att det i kommunens rutiner finns inskrivet att hembesök ska ske inför varje övervägande.

I ett ärende har man alltid haft enskilda samtal med barnet vid varje hembesök. I två ärenden har man ibland haft enskilda samtal. I fyra av de granskade placeringarna har man alltid träffat barnet men inte haft några enskilda samtal. I merparten av placeringarna har man fortlöpande kontakt med vårdnadshavare.

Motala

I över hälften av de granskade placeringarna träffar handläggare inte barnet inför ett övervägande. I tre av de granskade placeringarna har man aldrig haft enskilt samtal med barnet vid besöket. Ett av barnen är placerat enligt LVU.

I samtliga av de granskade placeringarna har man haft fortlöpande kontakt med vårdnadshavare. Tidsspannen mellan hembesök i familjehemmen var varierande. I fyra av de granskade placeringarna har det tagit mellan åtta och elva månader mellan besöken i familjehemmet. I ett LVU ärende har det gått 13 månader mellan besöken i familjehemmet.

Norrköping

I sex av de granskade placeringarna har inte hembesök skett inför övervägande/omprövning. Det har varit lång tid mellan besöken, det har i en placering varit upp till 2 år mellan hembesöken. I två placeringar har man inte haft enskilt samtal med det placerade barnet.

Söderköping

I de granskade placeringarna framkommer det att det tidigare kunde ta upp till ett år mellan hembesöken

Vadstena

I två av placeringarna har regelbundna besök genomförts. I tre av placeringarna har det gått mellan tio månader upp till ett år och nio månader mellan besöken. I två placeringar har man alltid haft enskilda samtal. I två har man haft det ibland men då alltid observerat barnet. I en placering har man inte haft några enskilda samtal men observerat barnet. I samtliga placeringar har man haft fortlöpande kontakt med vårdnadshavare.

Valdemarsvik

I två av de granskade ärendena hade barnen helt nyligen placerats. Av de övriga två var en placering genomförd på ordinärt sätt medan den andra var en placering som köpts via ett bolag. I de placeringar som pågått en tid har regelbundna besök genomförts av socialtjänsten eller av representanter från familjehemsbolaget.

Samtalen med barnen följer inte alla behovsområden. Handläggaren har inte haft enskilda samtal med barnet i placeringen som köpts av familjehemsbolaget.

Ydre

Besöken hos de familjehemsplacerade barnen är sporadiska. I en placering har besök skett en gång på två år, i ett annat ärende en gång på fyra år. I en placering av två syskon har tre besök skett på två år. Enskilda samtal med det placerade barnet har skett i två av ärendena.

Åtvidaberg

I en av de granskade placeringarna har inget hembesök i familjehemmet skett under hela 2006. I en annan placering var det senaste hembesöket i mars 2006. I de placeringar där hembesök har skett regelbundet har även enskilda samtal förts med barnet.

Ödeshög

I två av fyra placeringar har det skett regelbundna besök med enskilda samtal eller observationer av barnet. I ett fall finns inga journalförda besök sedan placeringen 2005. I en placering som även saknar beslut har det heller inget besök gjorts.

Länsstyrelsens kommentarer

Granskningen visar att alla barn inte fått besök minst en ggr/halvår eller mer. Det finns ärenden där det varit upp till 2-3 år mellan hembesöken. Alla barn har inte haft enskilt samtal med sin socialsekreterare. Små barn har inte heller observerats i samspel med familjehemmet. Genom att inte ha enskilda samtal med barnet har man brustit i att klarlägga barnets inställning. Barnens egna röster eller observationer av barnen ska finnas med på något sätt.

Frågeställning:

Omfattar uppföljningen barnets hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till föräldrar och andra närstående?

Boxholm

I överväganden i de aktuella placeringarna belyser man inte barnets hälsa. I en av privatplaceringarna har inget övervägande gjorts sedan januari 2006. En placering har pågått i över tre år. Man har då övervägt vårdnadsöverflyttning men kommit fram till att man inte skulle gå vidare med en ansökan.

Finspång

Kvaliteten på vårdplanerna styr kvaliteten på uppföljningen. I överväganden som gjorts på senare tid har man delat upp övervägandet i underrubriker som täcker upp de olika behovsområdena.

I sex av de granskade placeringarna har övervägande om vårdnadsöverflyttning varit aktuellt. I samtliga ärenden har man dokumenterat reflektioner kring övervägandet. Det saknas dock tydliga resonemang kring frågan. I ett fall har man ansökt om överflyttning men inte fått besked. I resterande har man inte ansökt. Anledningen i tre av fallen är att familjehemmet inte vill förlora sitt stöd från kommunen respektive *familjehemskonsulterna*. Vid återföringen framkom även att familjehemmen inte var intresserade att få eventuellt stöd som vårdnadshavare då det skulle innebära att de registrerades i socialregistret.

Vid granskningen framkommer att det finns en mall för att genomföra överväganden som följs, snarare än att vårdplanen blir ett levande dokument. Granskningen visar att det i många fall förekommer att vårdplanen ingår i löpande text utan underskrift.

Kinda

Som en följd av att vårdplanerna är alltför generellt hållna är kvaliteten på uppföljningen varierande. I flertalet placeringar följs dock vården upp vad gäller utveckling, socialt beteende, skolgång och relationer till närstående.

Bland de granskade ärendena fanns en placering som sträckte sig över tre år. Där hade nämnden särskilt övervägt om vårdnadsöverflyttning och kommit fram till att så inte skulle ske.

Linköping

Uppföljningarna beror av innehåll i vårdplan och är varierande i kvalitet. I fem av de granskade placeringarna saknas resonemang kring barnets trivsel i familjehemmet, i fyra framgår ingen information om barnets fritid. I tre överväganden finns ingen information om barnets hälsa.

I tre placeringar saknas överväganden under två till fyra år. En av placeringarna har skett enligt LVU.

I sju av de granskade ärendena har det varit aktuellt med övervägande om vårdnadsöverflyttning. Detta har skett i fem av dessa. I en placering av dessa fem har övervägandet skett efter sex år. Övervägandena har lett till att man i ett fall har ansökt om överflyttning av vårdnaden och i fyra inte. I ett par av övervägandena är den primära orsaken till att inte ansöka om vårdnadsöverflyttning att familjehemmen inte vill förlora det stöd de har fått från kommunen under placeringstiden.

Mjölby

Uppföljningarna är mer specifika än vårdplanerna och täcker till största delen upp de olika områdena som tas upp i socialtjänstförordningen.

I sju av de granskade ärendena har barnet varit placerat tre år eller mer i samma familjhem. Nämnden har inte övervägt vårdnadsöverflyttning i någon av placeringarna. I ett av de nämnda ärendena finns en diskussion om vårdnadsöverflyttning i journal.

Motala

Till största delen är uppföljande heltäckande. Dock brister det i att få det enskilda barnets syn på vården.

I tre av de granskade placeringarna har vården pågått i mer än tre år. Vårdnadsöverflyttning har övervägts i ett av dessa. Nämnden beslutade då att inte ansöka om överflyttning av vårdnaden.

Norrköping

I fyra av de granskade placeringarna var det aktuellt med att överväga vårdnadsöverflyttning. Det har endast skett för ett av barnen. Vid granskningen framkommer att i den aktuella placeringen har man valt att inte ansöka om vårdnadsöverflyttning då vårdnadshavarna inte samtyckte till detta. Uteblivet samtycke från vårdnadshavare är inte ett skäl till att avstå från att genomföra en ansökan om vårdnadsöverflyttning.

I fem av de granskade placeringarna har ingen uppföljning gjorts avseende barnets hälsa.

Söderköping

I tre av placeringarna har man inte följt upp vårdplanen i fråga om det aktuella barnets hälsa.

I två av de granskade placeringarna var det aktuellt för nämnden att överväga en ansökan om vårdnadsöverflyttning. I ett ärende övervägde man frågan om eventuell ansökan i mars 2004 då det enligt lagstiftningen blev aktuellt. Man beslutade då att inte inleda ett ansökningsförfarande. Sedan det tillfället har inte frågan prövats igen. I ett ärende var övervägande angående eventuell vårdnadsöverflyttning aktuell i mars i år, men det har inte skett i samband med övervägande av vården som skedde vid den aktuella tiden.

Vadstena

I samtliga placeringar har överväganden skett regelbundet. Kvaliteten på övervägandena styrs av vårdplanens utformning. Där vårdplanen ej fanns i akten går detta inte att avgöra. Trots avsaknad av vårdplan fanns överväganden. I de ärenden det var aktuellt med att överväga om vårdnadsöverflyttning har det gjorts.

Valdemarsvik

I två av placeringarna saknas uppgifter om barnets fritid och hälsa. I den ena saknas därutöver uppgifter om barnets trivsel i skolan samt kontakt med anhöriga, och i den andra uppgifter om barnets utveckling. I ingen av placeringarna har det varit aktuellt att överväga ansökan om vårdnadsöverflyttning.

Ydre

I ett par av uppföljningarna finns till viss del uppgifter om barnets skolgång. I övrigt saknas beskrivningar av barnets hälsa, utveckling, sociala beteende och relation till närstående.

I det ärende som pågått under längre tid än tre år har nämnden inte övervägt vårdnadsöverflyttning.

Åtvidaberg

I flertalet av de granskade ärendena finns brister i uppföljningen avseende det aktuella barnets hälsa. I tre av de granskade ärendena har det varit aktuellt att överväga vårdnadsöverflyttning. Detta har skett i samtliga. Dock visar granskningen att det råder viss kunskapsbrist i när förutsättningar för vårdnadsöverflyttningar finns.

Ödeshög

Uppföljningarna är beroende av vårdplanens utformning. I en placering har man inte följt upp barnets hälsa. Genomgående finns fokus på umgänge med föräldrarna och inte på barnets situation sammantaget.

Länsstyrelsens kommentarer

Det finns brister hur barnets behovsområden följs upp, det finns därmed risker att barnet inte får det stöd och den hjälp det behöver. Brister har uppmärksammats avseende att följa upp barnets hälsa. Enligt Socialstyrelsen (Dartingtonprojektet 2000) har hälsofrågor inte uppmärksammats tillräckligt inom barn- och ungdomsområdet. Barn och unga som är placerade i familjehem och på institution är överrepresenterade när det gäller både psykiska och fysiska hälsoproblem.

Det brister i att övervägandena av placeringar sker i rätt tid, det gäller även beslut enligt LVU.

Nämnden ska minst en gång var sjätte månad överväga om vården skall fortgå. I flera ärenden har hembesök inte skett inför överväganden.

I flera kommuner har inte ett övervägande gjorts om det finns skäl att ansöka om överflyttning av den juridiska vårdnaden av barnet när hon/han varit placerat i samma familjehem under tre år från det att placeringen verkställdes. I flertal kommuner saknas rutiner angående övervägande om överflyttning av den juridiska vårdnaden.

5.2.1. Fördjupad granskning av familjehemsvården genom samtal med barn.

I granskningen enligt ”Barnuppdraget” ingår som en del i granskningen av familjehemsvården, att man ska genomföra samtal med familjehemsplacerade barn. Den fördjupade granskningen har gjorts i Mjölby, Motala och Finspång. Ambitionen har varit att ha samtal med de familjehemsplacerade ungdomarna. Men det har varit svårt att organisera samtal med ungdomarna själva. Därför beslutades det att sända ut enkäter till 14 ungdomar. Av dessa ungdomar har sex svarat.

Sammanfattning av svaren

Hälften av ungdomarna hade haft samma handläggare under placeringstiden. Enligt två ungdomar har det var många byten av handläggare. *”kommer inte ihåg hur många gånger...men mer än 10 gånger i alla fall”*. En annan ungdom säger att *”under min tid i de förra familjehemmen bytte jag socialsekreterare ett flertal ggr ca 5”* Alla ungdomar utan en svarar att de får regelbundna besök av sin handläggare. De får tala enskilt med ”sin” socialsekreterare. Majoriteten av ungdomarna upplever att socialsekreteraren lyssnar och ger hjälp om det behövs, de vet också var de ska få tag på henne/honom. Några av ungdomarna brukade göra något extra när de träffade sin socialsekreterare tex. *”ta en fika då och då”*. De visste vart de skulle vända sig om de behöver hjälp med något som familjehemmet inte kunde ge, eller om det inte fungerade i familjehemmet. En av ungdomarna beskrev att det fanns hjälp att få i det egna nätverket. På frågan om de får hjälp att hålla kontakten med nätverket svarade majoriteten att de fick hjälp. En ungdom svarade: *”Nej det gör jag själv”*

En ungdom ansåg att de fick den hjälpen men att de inte hade något val i hur ofta. *”ja, men de tjarar för mycket. Om man inte vill ha kontakt med föräldrarna ska man inte behöva tycker jag. Det blir bara jobbigt, känns ansträngt när de tjarar! Tjaret gör att man ”undviker” att hålla kontakten med föräldrarna osv. istället för att man känner sig motiverad, som säkert är tanken.”*

Den sista frågan var: Vad som är viktigt för att ett familjehem/fosterhem ska vara bra? Det var den sista frågan som gav ett mer utförligt svar och har verkat engagerat ungdomarna mest. Svar enligt följande av sex ungdomar:

- *”Vet inte.”*

- *”Förstår inte frågan.”*

- *”Snälla, lugna och omtänksamma, bra miljö, och man ska känna att ngn finns där när det behövs.”*

- *”Att familjen är bra och tar hand om fosterbarnen som om de vore ens egna barn. Att de är lika rättvisa mot alla barn i familjen. Att de älskar alla barn lika och inte bara deras egna.”*

- *”De bör vara uppmärksamma vad som händer i skola och fritid.”*

- *”Vuxna som inte ironiskt behandlar problem. Bra att ungdomen får känna sig betydelsefull/viktig. Dock bra om de vuxna har förmågan att ”ta en ner på jorden” när man famlar i blindo, eller bara agerar i/av ovetenskap/dålig erfarenhet. Att de vuxna inte har alltför negativ inställning till udda beteenden så att man känner sig oförstådd. Att man kan känna att man kan tala öppet i familjehemmet, ha trygghet, och att inget snack bakom ryggen förekommer.”*

Tack ungdomar att vi får en mer utvidgad bild. I fortsättningen ska barn/ungdomars röst få en större plats i tillsynen. Det är ju ändå de som bäst kan veta hur uppföljning och kontakten med den placerade kommunen ser ut.

”Det är vad barnet, ser, hör, upplever och känner som är deras verklighet”

Citat av barnforskaren P.O.Tiller 1991

5.3. Utredningar

Under tillsynsbesöken gällande utredningar i de 13 kommunerna har 148 akter granskats utifrån följande nyckelfrågor:

1. Är utredningen rättssäker i den meningen att barnets förhållande är väl utredda dvs. är utredningen av god kvalitet?
2. Har barnet kommit till tals och är dess åsikt beaktad?
3. Har nämnden gjort en egen bedömning av barnets behov och hur det kan tillgodoses, står det klart på vilka grunder nämnden har fattat sitt beslut om insats dvs. att insatsen svarar mot det behov barnet har?

Faktaruta

Enligt 11 kap. 2 § SoL ska en utredning bedrivas skyndsamt och avslutas senast inom fyra månader. Finns det särskilda skäl får socialnämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid. Den som berörs av en sådan utredning ska underrättas om att utredning inleds.

Innan ett ärende som gäller myndighetsutövning mot en enskild avgörs, ska den som är sökande, klagande eller annan part enligt 17 § FL ha underrättats om utredningsmaterialet och fått tillfälle att yttra sig över det. När det gäller utredningar om barn och unga är förutsättningarna för att underlåta kommunikering begränsade. Även om alla är överens om förslaget till beslut, kan det finnas uppgifter i en utredning som den berörda kan tycka är felaktiga och som kan behöva korrigeras.

Socialnämnden insatser ska enligt 3 kap. 5 § SoL utformas och genomföras med den enskilde. Om en åtgärd rör ett barn skall barnets inställning så långt det är möjligt klarläggas och hänsyn ska tas till barnets vilja med beaktande av ålder och mognad. Enligt Barnkonventionen artikel 12, Barnets rätt att uttrycka sin åsikt och få den beaktad i alla frågor som berör honom eller henne. Barnets rätt till delaktighet innebär att barnet, men hänsyn tagen till ålder och mognad, har rätt till fortlöpande information, rätt att komma till tals och rätt till inflytande. (SOSFS 2006:12)

När åtgärder rör barn skall särskilt beaktas vad hänsyn till barnets bästa kräver. (1kap. 2 § SoL)

Enligt 3 kap. 3 § SoL ska insatser inom socialtjänsten hålla god kvalitet.

För att säkerställa kvaliteten i utredningar måste uppgifter inhämtas på ett strukturerat sätt utifrån kunskap och beprövad erfarenhet.

Fråga:

Är utredningen rättssäker i den meningen att barnets förhållanden är väl utredda dvs. är utredningen av god kvalitet?

Boxholm

Vid granskningen av sju utredningar framkommer att utredningarna är av skiftande kvalitet. I fem av de granskade utredningarna saknas referenser såsom skolpersonal eller fäder till det aktuella barnet.

I fem av de granskade utredningarna har man inte belyst det aktuella barnets hälsa. I fyra av utredningarna saknas beskrivningar av barnets skolgång. I fyra av utredningarna är relationerna till föräldrarna inte belysta. I samtliga utredningar är föräldrarnas förmåga antingen delvis belyst eller inte alls. I tre utredningar har man valt att beskriva moderns förmåga mer utförligt än faderns.

Finspång

De tretton granskade utredningarna håller ojämn kvalitet. Det finns ingen tydlig gemensam utredningsstrategi mer än i viss mån gemensamma rubriker. Akterna är i vissa fall ostrukturerade och i ett utredningsärende saknades det journalanteckningar. I nio av de granskade utredningarna finns det brister kring frågor om det aktuella barnets hälsa.

Granskningen visar också på brister i beskrivningen av föräldrarnas förmåga satt i relation till barnets behov. I nio av de granskade utredningarna har detta delvis eller inte alls beskrivits.

Kinda

I de elva granskade utredningarna finns vissa brister avseende hälsa. Utredningarna håller i stort tillräcklig kvalitet. Dock är akterna i stor oordning. Det är svårt att tillgodogöra sig materialet. Utredningarna består till stor del av löpande journaler. Handläggande socialsekreterare har inhämtat mycket och adekvat information.

I tre av de granskade utredningarna framgick inte vem som var vårdnadshavare. I två av dessa framkom i ena utredningen endast moderns syn på barnets situation och i den andra endast faderns syn på barnets situation.

I de sju utredningar där vårdnadshavare var angiven framkommer endast en av föräldrarnas syn på barnets situation. I samtliga fall är det faderns syn på barnets situation som inte framkommer.

Linköping

Vid granskningen av de 17 utredningarna framkommer det att de är av varierande kvalitet. Det framkommer inget specifikt område där kvaliteten brister utan kvaliteten på de olika delarna i utredningarna beror på vem som handlagt ärendet. Kommunen är en av de första kommunerna som licensierades för Socialstyrelsens projekt BBIC. Man har en tjänst som på halvtid ska utbilda nyanställda i BBIC. Detta har dock på grund av sjukskrivningar och personalomsättning inte fungerat.

I 13 av de granskade utredningarna har den lagstadgade utredningstiden överskridits. I sju ärenden har detta skett utan förlängningsbeslut och i resterande har tiden för förlängningsbeslutet överskridits. I flera av de granskade besluten att förlänga utredningstiden har grunderna för detta inte varit tillräckliga. Utredningstiderna har överskridits med upp till fyra månader och en utredning har pågått under cirka ett och ett halvt år. Det förekommer att man fattat beslut om att utredning ska inledas och att det sedan tagit upp till fyra månader innan den enskilde blir kontaktad. Vid granskningen framkom flera exempel på detta.

I samtal med gruppleddare framkommer att man framförallt i barngruppen har en ansträngd personalsituation med flera vakanser. Man söker idag sex nya socialsekreterare till barngrupp. Upplevelsen är att även om dessa tjänster tillsätts så har man inte möjlighet att genomföra alla utredningar inom den lagstadgade utredningstiden.

Mjölby

De 10 granskade utredningarna håller ojämn kvalitet. I flera utredningar saknas tydliga härledningar till bedömningar och uttalanden. Man har heller inte namngett uppgiftslämnare från exempelvis skolan.

Rubriken ”händelser under utredningstiden” saknas i flera fall där det framgår att beslut har tagits under utredningstiden. Vid granskning framkommer att utredningar är avslutad innan kommunikering.

I ett ärende där det funnits misstanke om misshandel framgår inte om samråd mellan Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten samt Barn- och ungdomspsykiatrien har hållits enligt länsrutinen i Östergötlands län.

I två utredningar framkommer inte föräldrarnas syn på barnet situation och i resterande framkommer deras syn delvis eller tillräckligt. Det framkommer ingen skillnad mellan hur man värderar moder respektive faderns syn.

I fyra av de granskade utredningarna saknas samtal med barnets nätverk såsom föräldrarnas sambos eller äldre syskon.

Motala

Granskning har gjorts av 17 utredningar, i en utredning saknas samråd vid misstänkt sexuellt övergrepp. I nio av de granskade utredningarna har man inte utrett barnets hälsa. I tre av utredningarna har man inte behandlat barnets skolgång.

I nio av de granskade utredningarna har man inte utrett barnets relation vare sig till sin mamma eller till sin pappa. I fyra av de granskade utredningarna har man utlämnat samspelet med pappan, i två samspelet med mamman.

Utredningarna kan delas in i två kvalitetsområden. Det ena är en grupp med utredningar som håller en jämn hög kvalitet som utgör ungefär en tredjedel av de granskade. Den andra gruppen är mer ojämn och består vid flera tillfällen av bedömningar i löpande journal utan något utredningsmaterial som grund till bedömningen. I tre av de granskade utredningarna är de daterade så att de avslutas i tid men är kommunicerade upp till två månader senare.

Norrköping

De 14 granskade utredningarna håller ojämn kvalitet. Vid granskningen framkom att kommunens handläggare använder sig av två olika metoder. Ett socialkontor har valt att utreda enligt BBIC. Resterande kontor utreder mer traditionellt. I granskningen framkommer att två utredningar håller mycket hög kvalitet, en av dessa är strukturerad enligt BBIC och en är traditionellt utformad.

I de utredningarna som håller lägre kvalitet är det i huvudsak i frågor kring det aktuella barnets hälsa som utredningarna brister. I sju av de granskade utredningarna är föräldrarnas syn på barnets situation delvis eller inte alls belyst. I samma utredningar finns även brister i beskrivningen av föräldrarnas omsorgsförmåga.

Söderköping

Vid granskningen framkommer att de 11 utredningarna är av skiftande kvalitet. Framförallt skiljer sig utredningarna åt i vilken utsträckning man belyser barnets familjehistorik och

föräldrarnas bakgrund. I fyra av de granskade utredningarna har man inte belyst det aktuella barnets hälsa.

I tre fall har den lagstadgade utredningstiden om fyra månader överskridits. I en finns ett beslut om förlängning. Detta beslut har överskridits med drygt en månad. I de resterande två utredningarna finns inget förlängningsbeslut. De har pågått två veckor respektive drygt fyra månader för länge.

Vadstena

Vid granskningen framkommer att de 10 utredningarna är av skiftande kvalitet. Det skiljer sig i vilken utsträckning man belyser barnets familjehistorik och föräldrarnas bakgrund, barnets känslö- och beteendemässiga utveckling samt föräldrars omsorgsförmåga. I fyra fall har man inte belyst det aktuella barnets hälsa. I tre fall framgår inte om båda vårdnadshavarna har underrättats om att utredning har inletts.

I en utredning föreslås insats i form av placering i familjehem. Det framgår inte att man övervägt om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående.

I två utredningar har den lagstadgade utredningstiden om fyra månader överskridits utan förlängningsbeslut. Utredningstiden har i dessa ärenden överskridits med en månad respektive fyra månader.

Valdemarsvik

Vid granskningen av sex utredningar framkommer att utredningarnas kvalitet är skiftande. I flera utredningar är beskrivningarna av barnets psykiska hälsa och utveckling tunna. Även beskrivningar av föräldraförmågan är skiftande i kvalitet och saknas i vissa fall helt. Granskningen visar inga brister avseende den lagstadgade utredningstiden.

Ydre

Under genomgången av samtliga tolv utredningar som genomförts under 2004 - 2005 framkommer att kvaliteten på utredningarna är skiftande. När utredningen har utmynnat i förslag på beslut enligt LVU är utredningen väl genomförd. De viktigaste kontakterna är tagna och barnets situation är tillräckligt belyst. När utredningarna rör ensamkommande flyktigbarn håller inte utredningarna tillräcklig kvalitet. I utredningarna förekommer knapphändiga beskrivningar av det aktuella barnet och dess behov.

I sju av de tolv utredningarna har man tagit externa kontakter. I alla fallen finns skolans personal med som referenter. I ett par fall har kontakt tagits med sjukvård eller barnpsykiatri. I det fall skolan har kontaktats är beskrivningen av skolgång och prestation väl belysta. I fem av de genomgångna utredningarna har inga externa kontakter tagits.

Beskrivningen av barnen är i två fall gemensam för syskon, vilka borde ha varsin utredning.

I två ärenden som rör ett syskonpar har utredningssamtal med fadern inte genomförts trots att han är vårdnadshavare. Muntligt samtycke till vården från fadern har lämnats via handläggare på Migrationsverket.

Åtvidaberg

De elva granskade utredningarna håller en jämn och relativt hög nivå. Några av utredningarna brister i att belysa barnets fysiska hälsa. Föräldrarnas syn på barnets situation är tillräckligt belyst. Granskningen visar att flera av utredningarna är kommunicerade efter det att beslut är fattat i ärendet.

När en av de granskade utredningarna har avslutats med förslag på placering i familjehem, finns inte dokumenterat att man övervägt om någon till barnet närstående kan bli aktuell som familjehem.

Ödeshög

Granskningar har gjorts av nio utredningar. Vad gäller belysning av barnets förhållanden är utredningarna till stor utsträckning tillräckligt genomgripande. Dock saknas genomgående information om och analys av föräldrarnas förmåga.

I de fall där barnet placerats framkommer inte om man övervägt placering hos närstående.

Länsstyrens kommentar

Utredningarna är av skiftande kvalitet, det är genomgående i de flesta kommuner. Det saknas ofta en enhetlig struktur för utredningarna. För att säkerställa kvaliteten i utredningar måste uppgifter inhämtas på ett strukturerat sätt. Ett sätt kan vara att använda den metod som utarbetats av Socialstyrelsen inom ramen för projektet BBIC. Ur rätts säkerhetssynpunkt är det av stor vikt att en utredning genomförs så att det är möjligt att väga ett barns behov mot föräldrarnas förmåga att tillgodose dem.

En utredning ska bedrivas skyndsamt och avslutas senast inom fyra månader efter det att utredningen inletts. I Linköping hade den lagstadgade utredningstiden överskridits i 13 av 17 granskade utredningar.

Vid granskning framkommer att utredningar är avslutade innan kommunikering. I Motala förekom det att utredningar kommunicerats upp till två månader efter beslut om att utredningen avslutats.

Skyldighet att kommunicera gäller utredningsmaterialet och omfattar inte nämndens bedömning eller förslag till beslut. I förarbeten till förvaltningslagen anges fem dagar som en minimitid för kommunikering. Om det är ett omfattande material kan tiden behöva vara längre.

Har barnet kommit till tals och är dess åsikt beaktad?

Boxholm

Det framkommer att av sju granskade utredningar har man i två haft enskilt samtal med det aktuella barnet. I en utredning framgick det inte om utredaren träffat barnet. I en annan utredning har barnet observerats. I resterande utredningar har man talat med barnet tillsammans med någon förälder. Det framkommer inte av dokumentationen om barnet förstått att det blivit utrett och vad som kommer att hända.

Finspång

I tre av de 13 granskade utredningarna har handläggande socialsekreterare inte talat med barnet. I ett av dessa har man valt att inte göra det då skolan och föräldrarna ansåg att barnet levde under normala omständigheter. Barnen var födda 1994-2002. Barnet som var fött 2002 har heller inte observerats. De aktuella barnen har inte heller till någon närstående eller annan vuxen gett uttryck för sin situation.

I fem av de granskade utredningarna framkommer inte barnets synpunkter i bedömningen. I fyra utredningar framkommer barnets synpunkter men man har inte diskuterat dem. Barnen är födda 1991 -2002

Granskningen visar att barnets inställning till socialtjänstens förslag på insats inte framkommer i sju av utredningarna

Det framkommer inte av dokumentationen om barnet eller barnets familj har fått en begriplig information om varför det sker en utredning och vad som kommer att hända.

Kinda

I tre av de 11 granskade utredningarna har handläggande socialsekreterare inte talat med det aktuella barnet. I två av utredningarna där samtal har förts med barnet har inte barnets synpunkter diskuterats och barnets inställning till den föreslagna insatsen har endast diskuterats i en av utredningarna där barnet har hörts. I utredningarna framkommer inte om barnet har fått information om varför socialtjänsten utreder barnet och vad som kommer att hända.

Linköping

I 13 av de 17 granskade ärendena har samtal genomförts med barnet. I tio av utredningarna har samtalet skett enskilt. I fyra utredningar har samtal inte skett eller så går inte att utläsa om det skett då utredningen saknas i akterna. I elva av utredningarna framkommer barnets åsikter om sin situation helt eller i någon mån.

Det framgår inte av dokumentationen om barnet fått begriplig information om varför socialtjänsten utreder barnet och vad som kommer att hända.

Mjölby

Vid granskningen av de tio ärendena framkommer att enskilt samtal har förts med det aktuella barnet i en utredning. I ytterligare en har bedömning gjorts att samtal inte behövdes. Utredningen i det senare fallet rörde misstänkt alkoholmissbruk samt psykisk ohälsa hos fadern.

I två av utredningarna har barnet observerats eller samtal förts med barnet tillsammans med föräldern. Barnen var födda 2006 och 2002. I en utredning framkommer att samtal har förts men inte om det är enskilt eller i vilken utsträckning. I fyra av de granskade utredningarna har inte något samtal förts med barnet. Barnen är födda 1997-2003.

I fyra av de granskade ärendena framkommer inte om barnet berättat om sin situation för förälder eller någon annan vuxen. Det går heller inte att utläsa om barnet fått någon information om varför man utreder barnet eller vad som kommer att hända.

I samtal med tjänstemän framkommer att det arbetas aktivt i kommunen för att säkerställa att barnsamtal genomförs.

Motala

I tio av de 17 granskade utredningarna har man haft samtal med barnet. I tre av dessa har samtal förts enskilt med barnet. I sju utredningar har man samtalat med barnet tillsammans med en förälder vid ett tillfälle. I fem av utredningarna framgår inte om man har talat med barnet eller i förekommande fall genomfört observationer. En av dessa rör ett misstänkt sexuellt övergrepp. I fyra av de granskade utredningarna framgår inte om barnet till handläggare eller till någon annan vuxen har gett uttryck för sin situation.

I tio av de granskade utredningarna framkommer inte barnets synpunkter på utredningsresultatet. I fyra av de granskade utredningarna framkommer barnet inställning till den föreslagna insatsen. I tre av de resterande utredningarna är barnen för små (< 6 år) för att ha någon åsikt och i övriga tio framkommer inte barnets inställning till den föreslagna insatsen.

I dokumentationen går inte att utläsa om barnet förstått anledning till utredningen.

Norrköping

I två av de 14 granskade utredningarna har man varken samtalat med eller observerat barnet. Barnen var födda 1992 samt 2001.

I två av utredningarna framgår det inte om barnet har gett uttryck för sin situation till handläggande socialsekreterare eller till annan i barnets nätverk.

I åtta av de granskade utredningarna har barnets synpunkter inte diskuterats i bedömningen. Det är heller inte möjligt att utläsa barnets inställning till socialtjänstens förslag. De aktuella barnen är födda mellan 1993 och 2001.

Det framgår inte av dokumentationen om barnet har fått begriplig information om varför socialtjänsten utreder barnet och vad som kommer att hända.

Söderköping

I fyra av de elva granskade utredningarna har enskilda samtal förts med det aktuella barnet. I tre har samtalet skett tillsammans med förälder eller annan vuxen. De aktuella barnen var födda 1990, 1996 och 2003. I två av utredningarna framgår det att man talat med barnet men inte på vilket sätt. I de resterande två utredningarna har inga enskilda samtal förts med barnet. Dessa barn var födda 2001 och 2002. Man har heller inte observerat barnet. I dessa utredningar går heller inte att utläsa om barnet gett uttryck för sin situation på annat sätt eller till någon annan.

Det framgår inte av dokumentationen om barnet har fått begriplig information om varför socialtjänsten utreder barnet och vad som kommer att hända.

Vadstena

I nio av de tio granskade utredningarna har samtal med eller observation skett av barnet. I ett fall har bedömning gjorts att samtal inte behöver ske med barnet eftersom den andra föräldern kommer att ta hand om det.

I åtta fall har barnet gett uttryck för sin situation men endast i ett fall att barnets synpunkter på sin situation redovisats.

Det framgår inte av dokumentationen om berörda barn har fått begriplig information om varför socialtjänsten utreder barnet och familjen och vad som kommer att hända.

I tre ärenden framkommer inte föräldrarnas inställning till föreslagen insats och i fem ärenden framkommer inte barnets inställning. Ett av dessa ärenden rör ett barn med egen talerätt, fött 1990, där beslut togs i april 2006 om kontaktfamilj.

Valdemarsvik

I de sex granskade utredningar där barnen var tillräckligt gamla för att uttrycka en vilja har de fått komma till tals. Det kan också utläsas att barnets synpunkter har haft betydelse för

bedömningen. I den enda utredning där barnet var för litet för att uttrycka en vilja saknades observationer av barnet.

Det framgår inte av dokumentationen om barnen har fått begriplig information om varför socialtjänsten utreder barnet och vad som kommer att hända.

Ydre

I fem av de tolv granskade utredningarna har handläggaren inte talat med barnet. I de sju utredningar där samtal har skett har handläggaren talat enskilt med barnet i tre ärenden. I samtliga sju ärenden som rör ensamkommande flyktingbarn har handläggaren antingen talat med barnet vid ett tillfälle tillsammans med anhörig, eller inte alls.

I tre av utredningarna har barnets inställning diskuterats. I resterande har barnets inställning inte diskuterats eller så framkommer inte barnets inställning. Samtliga ärenden där barnets inställning inte har diskuterats rör ensamkommande flyktingbarn.

Åtvidaberg

I fyra av de elva granskade utredningarna har man talat enskilt med barnet. I fem av utredningarna har man tala med barnet tillsammans med förälder eller annan. I tre av dessa var barnet 4 år eller yngre. I två var barnet fött mellan 1993-1997. I två utredningar har man inte kunnat prata med barnet då den unge inte har velat ha kontakt.

I två av de granskade utredningarna framgår inte om barnet berättat eller gett uttryck för sin situation. I flertalet utredningarna framgår i någon mån att barnet har berättat eller gett uttryck för sin situation.

Ödeshög

I samtliga nio utredningar har man genomfört samtal med barnet. I fem utredningar har det skett enskilt med barnet och i resterande tillsammans med annan eller förälder. I en utredning är barnet för litet men har då observerats.

I fem av de granskade utredningarna framkommer inte barnets åsikter om den planerade insatsen.

Länsstyrelsens kommentarer

Det föreligger flera brister i att låta barnen komma till tals samt beakta och förvalta deras åsikter. Det är ingen kommun som i alla granskade ärenden har samtalat med barnet eller om det är ett mindre barn observerat det.

Ofta saknas också uppgifter om hur barnets synpunkter har påverkat bedömningen. Det framgår inte alltid av dokumentationen om barnet har fått begriplig information om varför socialtjänsten utreder barnet och vad som kommer att hända.

Har nämnden gjort en egen bedömning av barnets behov och hur det kan tillgodoses, står det klart på vilka grunder nämnden har fattat sitt beslut om insats dvs. att insatsen svarar mot det behov barnet har?

Boxholm

I sex av sju granskade utredningarna har socialtjänsten helt eller delvis gjort en egen bedömning av situationen. I en utredning har man inte gjort någon bedömning. I samtliga ärenden hänger förslaget på åtgärd helt eller delvis ihop med det konstaterade behovet hos det aktuella barnet.

Inte i någon utredning har barnets synpunkter tagits tillvara i bedömningen. Barnets inställning till föreslagen insats framkommer heller inte i någon av de granskade utredningarna. I två av utredningarna framkommer inte föräldrarnas synpunkter i bedömningen och i tre framkommer inte föräldrarnas inställning till föreslagen åtgärd.

Finspång

Utredande socialsekreterare har i samtliga fall gjort en egen bedömning av barnets behov. I samtliga utredningar hänger bedömningen ihop med den insats som föreslås helt eller delvis.

I tre av utredningarna framkommer inte föräldrarnas synpunkter och heller inte deras inställning till socialtjänstens förslag på insats.

Kinda

I två av de elva granskade utredningarna har handläggaren inte gjort någon egen bedömning. Generellt i de granskade ärendena är bedömningarna bristande. Bedömningarna sker inte i tillräcklig omfattning utan har mera funktionen av en sammanfattning. Detta leder till att man utan särskild sakkunskap har svårt att följa hur utredaren kommit fram till sina slutsatser. Då bedömningarna är bristande blir motiveringen till insatsen bristfällig och det försvårar möjligheterna att utforma en individuell vårdplan.

I de granskade ärendena framkommer att förvaltningen har stor hjälp av Barn- och familjpsykologiskt Centrum. Detta kan ibland leda till att kommunen underlåter att göra en egen riskbedömning av situationen.

I en av de granskade utredningarna har utredningen avslutats utan förslag på insats då familjen inte var intresserad, trots beskrivningar av behov hos barnet.

Linköping

I alla av de 17 granskade utredningarna har socialtjänsten gjort en egen bedömning. I hälften har man valt att komplettera sina egna uppgifter med andra kompetenser. I samtliga bedömningar hänger förslaget på insats ihop med barnets konstaterade behov.

I tolv av bedömningarna har föräldrarnas synpunkter tagits tillvara och diskuterats. I sex av bedömningarna diskuteras även barnets synpunkter. I nio av de granskade bedömningarna framkommer varken barnets eller föräldrarnas åsikter om föreslagen insats.

Mjölby

I två av tio granskade utredningar har socialtjänsten inte gjort en egen bedömning utan sammanfattat fakta. I en av de granskade utredningarna framkommer inte föräldrarnas syn på barnets situation i bedömningen. Endast i en bedömning framkommer barnets syn på sin situation. Inte i någon av utredningarna framkommer barnets inställning till föreslagen insats i bedömningen, dock är i tre utredningar barnet för litet.

Motala

I fyra av de 17 granskade ärendena har socialtjänsten inte gjort någon egen bedömning. I de resterande utredningarna har socialtjänsten gjort en egen bedömning och man kan vid granskning se att bedömningen av barnets behov hänger ihop med föreslagen insats.

I ett ärende föreslås ingen insats eftersom familjen inte är intresserad.

Norrköping

I samtliga 14 utredningar har det gjorts en egen bedömning av barnets behov. I samtliga utredningar hänger bedömningen ihop med den insats som föreslås helt eller delvis. I sju av bedömningarna i de granskade utredningarna framkommer inte föräldrarnas inställning till socialtjänstens förslag på insats.

Söderköping

Nämnden har gjort en egen bedömning i samtliga elva utredningar. Bedömningen hänger helt eller delvis ihop med det behov som barnet beskrivs ha. I tio av de granskade bedömningarna framkommer föräldrarnas synpunkter och diskuteras. I fem av utredningarna saknas barnets synpunkter i bedömningen.

I fyra av bedömningarna framkommer inte föräldrarnas inställning till den föreslagna åtgärden. I sex framkommer inte barnets inställning till den föreslagna insatsen. Bland dessa är det en tioåring som ska beviljas kontaktperson och en 13 åring som beviljas kontaktfamilj.

Vadstena

I samtliga tio granskade ärenden har socialtjänsten gjort en egen bedömning av barnets behov. I sju fall har man valt att komplettera sina egna uppgifter med uppgifter från andra myndigheter. Fyra utredningar avslutas utan insats. I de fall där utredningen utmynnar i förslag till insats korresponderar den med barnets behov. I en utredning, som initierats genom en anmälan om att barnets mor missbrukar, saknas i stort sett uppgifter om barnets situation. Uppgifter från barnet och skolan saknas. Detta ärende avslutas utan insats då barnet flyttar till sin andra förälder.

I nio av bedömningarna har föräldrarnas synpunkter tagits tillvara och diskuterats. I tre av bedömningarna diskuteras även barnets synpunkter. I fem fall framgår varken barn eller föräldrars åsikter om utredningens förslag.

Valdemarsvik

Nämnden har gjort en egen bedömning i fem av de sex granskade utredningarna. Bedömningen hänger helt eller delvis ihop med det behov som barnet beskrivs ha. I fyra av de granskade bedömningarna framkommer föräldrarnas synpunkter och diskuteras. I lika många utredningar framkommer barnets synpunkter.

I tre av bedömningarna framkommer inte föräldrarnas inställning till den föreslagna åtgärden. I fyra framkommer inte barnets inställning till den föreslagna insatsen.

Ydre

Bedömningar saknas i en stor del av de tolv granskade utredningarna. I bedömningarna framkommer inte vid något tillfälle någon skillnad på omsorgsförmåga hos moder och fader.

I två ärenden har socialtjänsten gjort sin egen bedömning, i fyra ärenden delvis och resterande sex inte alls. Frånvaron av utredarens egna bedömningar gör det svårt att se hur man kommit fram till slutsatser och förslag på insats. I de ärenden som mynnat ut i förslag på insats enligt LVU är bedömningarna mer omfattande än i övriga utredningar.

Åtvidaberg

I de elva granskade utredningarna hänger den föreslagna insatsen till största delen ihop med bedömt behov. I fyra av de granskade utredningarna framkommer inte barnets synpunkter på hans heller hennes situation.

Vid granskningen av bedömningarna framkommer att barnets inställning till insats inte framkommer i någon av utredningarna. I fyra av utredningarna framkommer inte föräldrarnas inställning.

Ödeshög

I huvudsak har socialnämnden i samtliga nio granskade ärenden gjort en egen bedömning av situationen. Dock saknas bedömningar och diskussioner i samtliga nio granskade ärenden kring barnets behov satt i relation till föräldrarnas förmåga att tillgodose behoven.

Länsstyrelsens kommentarer

De flesta kommuner har gjort en egen bedömning av barnets behov. I flera utredningar saknas det till stora delar resonemang kring de berördas inställning till föreslagen insats.

Det saknas också bedömningar av barnets behov satt i relation till föräldrarnas förmåga. Granskningen visar att det finns brister i att redogöra för barnets synpunkter i bedömningen.

Det ska framgå på vilka grunder nämnden fattar beslut om insats; på vilket sätt insatsen svarar mot det behov barnet har och till vilket syfte.

5.4. Påverka kommuner att aktivt planera

En granskning har gjorts av de av kommunerna insända dokument i form av riktlinjer, styrdokument och policy.

Frågeställning:

Planerar kommunen aktivt för att säkerställa att det finns resurser för barn och unga i behov av socialtjänstens stöd på övergripande, verksamhets och individnivå?

Underrubriker är mål i verksamheten, hur kommunen planerar för vård- och behandlingsresurser, kvalitetsarbetet i kommunen där ingår även planeringen för personalförsörjning och deras kompetens. Klagomålshantering gäller om barn och familjen vet var de kan vända sig med klagomål. Barn- och jämställdhetsperspektivet är utgångspunkter från granskningen.

Faktaruta

Kommunen ansvarar enligt 6 kap. 2 § SoL för att det finns tillgång till familjehem och hem för vård eller boende. Kommunen bör också erbjuda grupper och enskilda sin hjälp, dvs. tidiga insatser. Socialtjänsten har ett övergripande ansvar för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden (5 kap. 1 § SoL).

Enligt 3 kap. 3 § SoL skall insatser inom socialtjänsten vara av god kvalitet. För utförande av socialnämndens uppgifter ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. I begreppet god kvalitet inryms bl.a. rättsäkerhet, kompetens, bemötandefrågor, den enskildes medinflytande samt om vården och servicen är lättillgänglig.

Socialstyrelsen har beslutat om föreskrifter och allmänna råd rörande kvalitet, SOSFS 2006:11 (S). För att kontinuerligt och långsiktigt utveckla och säkra verksamhetens kvalitet krävs att nämnden inrättar ett ledningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet. Ett sådant ledningssystem ska bl.a. säkerställa om det finns rutiner för att fortlöpande kontrollera att det finns den bemanning som behövs för att utföra socialtjänstens uppdrag samt att personalen har kompetens att utföra uppgifterna. Ledningssystemet ska säkerställa att uppföljningsbara mål utifrån SoL fastställs. Ledningssystemet ska säkerställa att det finns rutiner för att samla in och använda synpunkter och klagomål från enskilda samt från myndigheter och organisationer för att: 1. förebygga fel och brister 2. utveckla verksamheten 3. identifiera nya eller ej tillgodosedda behov (3 kap. 3 § och 4 kap. 4 §, 5 §).

Begreppsförklaring *ledningssystem* – system för att fastställa grundprinciper för ledning av verksamheten och ställa upp mål samt för att uppnå dessa mål.

Planerar kommunen aktivt för att säkerställa att det finns resurser för barn och unga i behov av socialtjänstens stöd på övergripande, verksamhets och individnivå?

Boxholm

Mål i verksamheten

Inriktningsmål finns för Individ- och familjeomsorgen med särskild inriktning mot barn och ungdom. Målen är ej konkreta och mätbara. Det finns inget system för uppföljning av målen. Barn- och jämställdhetsperspektivet uppmärksammas inte specifikt i kommunens riktlinjer. Men det finns en vilja att i sitt arbete ha ett barnperspektiv.

Vård- och behandlingsresurser

Kommunen vill satsa på att förebygga problem hos barn och ungdomar genom samverkan med andra aktörer. Målet är att stärka barnets närmiljö och endast placera utanför hemmet i undantagsfall.

Kvalitetsarbete

Kommunen har en kommungemensam klagomålsrutin, man har genomfört kundnöjdsenkät.

Finspång

Mål i verksamheten

Politiska mål för verksamheten finns som nu arbetas om. Det skall även arbetas fram åtagandebeskrivning och system för uppföljning. Uppföljning av mål sker systematiskt och utvärderas. Barnperspektivet uppmärksammas i Socialnämndens policy och barnkonventionen har diskuterats i samtliga nämnder.

Vård- och behandlingsresurser

När det gäller val av insats finns det inga restriktioner. Det förväntas att en noggrann prövning har skett om behovet kan tillgodoses på hemmaplan innan det presenteras ett förslag om placering utanför hemmet.

Kvalitetsarbete

För att säkerställa att det är god kvalitet i de insatser som erbjuds finns ett kvalitetsråd och en kvalitetspolicy. Nämnden har en medveten strategi att satsa på kvalitet i sina placeringar. Inhämtning av synpunkter på verksamheten sker via enkäter. Det sker en uppföljning av barn som tidigare varit placerade.

När det gäller kompetens att prata med barn så genomförs viss fortbildning.

Kinda

Mål i verksamheten

Socialnämnden har strategiska mål avseende individ- och familjeomsorgen, utifrån dessa har man brutit ut operativa mål för verksamheten. Barn- och jämställdhetsperspektivet uppmärksammas inte specifikt. Man har ingen regelmässig utvärdering av sina insatser.

Vård- och behandlingsresurser

Kinda ingår i ett samarbete KÖBYT-nätverket där man bl.a diskuterar samarbete angående familjehem. I Kinda är tanken att så mycket behandling som möjligt ska ske i öppenvård. Men det har varit vissa problem då personalen inte haft tillräcklig utbildning för att vara ett realistiskt alternativ till placering. Förvaltningsledningen anser att budgeten för placeringar inte är realistisk.

Kvalitetsarbete

Det finns en klagomålsrutin. I arbetsgruppen sker en strävan av kvalitetsutveckling. En planering finns för kvalitetsutveckling med mål, delmål, genomförande och resultat.

Kinda beskriver att de har haft problem att rekrytera personal med tillräcklig kompetens. Vid hög belastning på barn och ungdomssidan går ekonomi- och vuxenhandläggare in och hjälper till. Det anses som ett problem att ett fåtal har den teoretiska kompetensen att arbeta med barnavårdsärenden.

Linköping

Mål i verksamheten

Kommunen beskriver att man är inne i ett implementeringsarbete för ett kvalitetsarbete med balanserade styrkort. En anledning till den höga personalomsättningen och svårigheter att uppnå en rättssäker handläggning anses bero på otydlig styrning.

I kommunfullmäktiges mål framgår ett tydligt barnperspektiv men det finns ingen uttalad viljeinriktning mot att närmare definiera olika mål för pojkar och flickor.

Vård- och behandlingsresurser

Socialnämnden har ingen egen upphandling utan utförare och HVB-hem upphandlas av Omsorgsnämnden. Socialnämnden sköter rekrytering av familjehemmen. Man upplever inte att det finns ekonomiska restriktioner kring vilka insatser man kan välja. En diskussion kring kvaliteten i den planerade vården pågår eftersom man i många fall sett att placeringar inte avlöst på ett bra sätt. Kommunen har genom ett FOU-projekt följt upp ungdomar som varit placerade för att bättre ta reda på resultat av placeringar.

Kvalitetsarbete

Socialnämnden har haft en relativt stor personalomsättning i de olika grupperna under senare år. Man har idag olika idéer kring hur man kan förbättra detta. I övrigt arbetar man med fortbildning utifrån en kompetensplan. Handläggarna får utbildning i att samtala med barn och man har även löpande utbildningar i kulturkunskap och samtals teknik.

Linköpingskommun har utarbetat en klagomålsrutin och det finns upparbetade rutiner för de klagomål som kommer in.

Mjölby

Mål i verksamheten

De politiska målen för verksamheten finns angivna i socialförvaltningens verksamhetsplan. Man arbetar med balanserade styrkort och arbetar för att få till mätbara mål i form av nyckeltal. Genomgående för alla mål är att barnperspektivet ska genomsyra alla beslut i alla typer av handläggning. Kommunen har genomfört en omorganisation och ska färdigställa rutiner för verksamheten.

Vård- och behandlingsresurser

Det finns en omfattande öppenvård. Man arbetar aktivt för att hitta alternativ på hemmaplan för att undvika kostsamma placeringar. Mjölby kommun har som delmål att öka andelen brukare av service i förhållande till dem som har insatser via biståndsbeslut. Anledningen till detta är att man anser att fler söker socialtjänstens tjänster om de inte behöver genomgå en utredning innan. Man menar också att om brukaren söker stöd via service så är man motiverad till förändring.

Kvalitetsarbete

När det gäller kompetens att prata med barn så genomförs viss fortbildning. För närvarande pågår en uppföljning av barn som tidigare har varit placerade, detta utifrån ett barnperspektiv. Enkätundersökning för synpunkter på verksamheten, uppföljning görs.

Motala

Mål i verksamheten

Arbete med inriktningsmål pågår. Målen ska bli färre och tydligare. Barnperspektivet ska prioriteras. En fortsatt utveckling av en systematisk styrning på nämnds- och verksamhetsnivå. I de mål som finns idag saknas ett tydligt barnperspektiv.

Vård- och behandlingsresurser

Motala kommun har under de senaste åren arbetat med ett stort sparbetning. Detta har lett till att man helt riktat alla sina resurser till att endast ges som bistånd. Kommunen har ett tydligt mål i att så långt som möjligt undvika placering till förmån för alternativ på hemmaplan kombinerat med vad man kallar resursfamilj. Målet är att arbeta med barnet i centrum och hitta det som är optimalt för det enskilda barnet.

Kvalitetsarbete

Socialkontoret har en klagomålsrutin. Ett av målen (från 2002) är att individ och familjeomsorg ska med systematiska och fortlöpande kvalitetskontroller utveckla och förbättra såväl metoder som insatser. Arbete med tydligare målstyrning pågår.

Norrköping

Mål i verksamheten

Norrköping har ett socialpolitiskt program som sedan omformas i en uppdragsplan till socialförvaltningen. Uppdragsplanen följs upp varje halvår. Uppföljning mynnar sedan ut i en rapport till nämnden.

I Norrköping är barn och ungas uppväxtvillkor ett av de politiskt prioriterade områdena. Man för statistik och skiljer i den statistiken på pojkar och flickor. Statistiken redovisas för nämnden.

Vård- och behandlingsresurser

Norrköping har en HVB-hems upphandling och har tillsatt en HVB-samordnare för att bli kunna göra en bättre matchning. Det finns inga restriktioner att placera utifrån ekonomin, men man arbetar med övertygelse att stärka familjens egen förmåga att hantera sin situation.

Kommunen har en genomtänkt strategi för arbetet med utsatta barn och unga och arbetar aktivt för att genomföra den.

Kvalitetsarbete

En kompetenstrappa har införts för att tydliggöra förväntningar på de anställda efter erfarenhet. Personaltätheten regleras centralt utifrån resursfördelningsmodell. Förvaltningen har en utbildningsplan.

Kommunen har en tydlig rutin för klagomålshantering. I uppföljning av verksamheten arbetar man med brukarenkäter och med fokusgrupper kring olika frågeställningar. Man har gjort uppföljning av 10 barn med neuropsykiatriska funktionshinder som placerats kring vad som inte fungerade med stödet på hemmaplan.

Söderköping

Mål i verksamheten

Kommunen arbetar med mål antagna i verksamhetsplaner. I verksamhetsplanen framgår ett tydligt barnperspektiv. I arbetet med utsatta barn har man som inriktning att i första hand arbeta med hemmaplanslösningar; att hitta bra former för det enskilda barnet att kunna finnas kvar i sitt sammanhang.

Vård- och behandlingsresurser

Det finns en satsning på att erbjuda vård på hemmaplan. Man har en verksamhet, Nexus där syftet är att hitta problemen på ett tidigt stadium och arbeta med dem i nätverk. Ett förebyggande arbete är bl.a föräldrastödsgrupper.

Innan en placering finns ett krav att så långt som möjligt försöka stödja vederbörande i kommunens egen öppenvård. Vid upphandling av HVB-hem finns en samordning med Norrköping.

Kvalitetsarbete

Kommunen arbetar med att få fungerande rutiner för att möjliggöra ett bra kvalitetsarbete. Söderköping har utarbetat en kommungemensam klagomålsrutin som ska samordnas genom informationskontoret.

Vadstena

Mål i verksamheten

Politiska mål för verksamheten finns ännu bara på övergripande nivå. Arbetet pågår med att bryta ner målen på verksamhetsnivå och där kommer barn- och jämställdhetsperspektivet att finnas med. I dagsläget sammanställs ingen statistik som gäller flickor respektive pojkar.

Vård- och behandlingsresurser

Man har ingen beredskap för vilka resurser som kan behövas i framtiden. När det gäller rekrytering av familjehem tas hjälp via sk. paraplyorganisationer. Det finns inga ekonomiska restriktioner vid val av behövlig insats. Det finns önskemål att arbeta mera förebyggande men det saknas ekonomiska resurser för det.

Kvalitetsarbete

Nämnden har en klagomålsrutin men det är tveksamt hur känd den är för berörda familjer. Det sker ingen särskild information till barnet om vart det kan vända sig med synpunkter och klagomål. Man försöker säkra kvaliteten genom att ha rutiner för ex vid placeringar, hur anmälningar ska handläggas etc. Alla som anställs får gå utbildningen ”Att samtala med barn” och därutöver erbjuds kurser för att ge spetskompetens. Kommunen har inte haft svårt att rekrytera kompetent personal.

Valdemarsvik

Mål med verksamheten

I kommunen finns en särskild verksamhetsplan för Individ- och familjeomsorgen. I verksamhetsplanen finns specifika mål för området barn och unga. Uppföljning av verksamhetsmålen sker via verksamhetsberättelser. Barnperspektivet finns inte särskilt upptaget i kommunens riktlinjer eller policydokument. En jämställdhetsplan finns för den kommunala verksamheten. Särskilda mål finns för samverkan skola-socialtjänsten. Man ska skapa en gemensam värdegrund.

Vård- och behandlingsresurser

Vid val av insats efter utredning så är behovet avgörande. Det finns inga krav på öppenvård ska ha prövats innan det kan bli aktuellt med placering. Samverkan sker med närliggande kommuner när det gäller platser i jourhem. Vid behov rekryteras familjehem via familjehemsbolag.

Kvalitetsarbete

En fortlöpande vidareutbildning sker för personalen, det gäller även samtal med barn. Det har varit svårt att rekrytera personal med rätt utbildning.

När det gäller placerade barns möjligheter att framföra klagomål får barnen muntlig information om var de kan vända sig.

Ydre

Mål med verksamheten

I den strategiska planen för Ydres individ- och familjeomsorg står det att barnperspektivet ska genomsyra allt arbete med barn och familjer inom socialtjänsten. Barnperspektivet ska beaktas i alla ärenden. Det framkommer ingen tydlig riktlinje för målet med barn och ungdomsverksamheten. Jämställdhetsperspektivet saknas i kommunens riktlinjer. Det finns en strategisk plan och riktlinjer för familjevård för barn och ungdom.

Vård- och behandlingsresurser

I samarbetet KÖBYT- nätverket samarbetar man med närliggande kommuner i frågor som familjehem, HVB eller andra resursfrågor. Det är svårt att rekrytera ex kontaktpersoner från närområdet. Kommuner har inte utrymme för att bygga egna resurser som täcker hela verksamhetsområdet. Det finns inga restriktioner gällande insatser utifrån ekonomisk hänsyn.

Kvalitetsarbete

Det finns en kvalitetsplan för individ- och familjeomsorgen.

Åtvidaberg

Mål med verksamheten

Åtvidaberg har inlett ett arbete för att uppdatera den gällande IFO-planen. Man har även inlett en översyn av styrdokumenterna för socialtjänstens verksamhet.

Vård- och behandlingsresurser

Det finns ett ramavtal med HVB-hem genom Norrköpings kommun. Det har varit svårt att rekrytera familjehem. Det finns inte någon utarbetad strategi för att säkerställa framtida behov. Vid förslag på placering ska alltid handläggare redogöra för de insatser som har prövats på hemmaplan och redogöra för eventuella alternativ. Ambitionen är att lösa så mycket som möjligt på hemmaplan för att få ner kostnader och för att man bär en övertygelse om att det är det bästa på lång sikt. Ambitionen i kommunen är att arbeta preventivt i familjen.

Kvalitetsarbete

Åtvidaberg har inget utarbetat system för kvalitetssäkring. Kommunen har arbetat fram generella klagomålsrutiner i ett s.k. ”synpunktsprogram”. Man har dock inte övervägt frågor kring barns möjlighet att klaga och deras kunskap rörande klagomål.

Ödeshög

Mål med verksamheten

Arbete pågår på att formulera nya mål. Det finns inget specifikt mål för utsatta barn eller beslut om barns bästa i fokus. Ambitionen är att i framtiden beakta barnperspektivet i alla ärenden inom IFO.

Vård- och behandlingsresurser

Kommunen strävar mot att så långt det är möjligt att undvika HVB-placeringar. Kommunen driver ett HVB, Galaxen med fem platser. Där man har möjlighet att ta emot akuta placeringar. Det har varit svårt att rekrytera familjehem.

Kvalitetsarbete

Handläggarna kommer att få en fortsatt utbildning i handläggning och dokumentation. Tanken är att utbildningarna i övrigt ska fokusera på att utveckla arbetet med barn genom bl.a. utbildning i barnsamtal som i sin tur ska leda till bättre utredningar men också ge kompetens för att arbeta med barn i grupp.

Klagomålsrutiner finns inte idag men kommer att utarbetas i kommunen.

Länsstyrelsens kommentarer

Flera kommuner är i en utvecklingsfas, bl.a. efter omorganisation och arbetar med mål och rutiner för verksamheten. Andra kommuner som inte har gjort omorganisationer har ändå inte uppföljningsbara mål och rutiner för sitt arbete. Det är få kommuner som har en regelmässig utvärdering av sina insatser och en uppföljning av mål.

Ledningssystemet skall säkerställa att det systematiska kvalitetsarbetet omfattar metoder för uppföljning och utvärdering av verksamheten. Uppföljning och utvärdering bör bl.a. göras utifrån hur väl verksamheten uppfyller lagstiftningens krav och de kommunala målen (SOSFS 2006:11).

Varje kommun ska ansvara för att det finns familjehem och HVB i den utsträckning som behövs. Det framkommer att de mindre kommunerna har svårigheter med att rekrytera t.ex. familjehem men man har försökt samarbeta/samverka i ett nätverk eller med närliggande kommuner. En samverkan kan också vara utbildning och handledning av familjehem.

I nästan alla kommuner finns en ambition/viljeriktning att arbeta förebyggande med barn och ungdomar på hemmaplan.

I ca hälften av kommunernas riktlinjer eller policy finns inte ett tydligt barnperspektiv. Barnperspektivet måste beaktas, bestämmelsen har sin grund i artikel 3 i FN:s barnkonvention och syftar till att stärka barnens ställning.

Det framkommer i granskningen att inte alla barnhandläggare erbjuds/har en utbildning i samtal med barn. För att samtala med barn krävs en särskild kompetens och erfarenhet. Därför bör alla barnhandläggare erbjudas denna utbildning. I några kommuner har man en kompetensutvecklingsplan för personalen.

Jämställdhetsperspektivet uppmärksammas inte, det finns inte med i verksamhetsplanering, uppföljning och utvärdering. Det finns ingen statistik över hur insatser och resurser fördelas mellan pojkar och flickor.

Alla kommuner utan en har rutiner för klagomål.

5.5. "Mellan stolarna"

Får barn den hjälp som de behöver oberoende av om ansvariga har olika tolkningar av sin egen verksamhets ansvar gentemot andras ansvar?

Hur ser samverkan ut?

Hur ser samarbetet ut mellan individ- och familjeomsorgen och handikappomsorgen?

Fungerar den?

Har nämnden samverkansavtal med Landstinget när det gäller barn som både behöver socialtjänstens och Landstingets insatser?

Faktaruta

Enligt 2 kap. 2 § SoL har kommunen det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Detta ansvar innebär ingen inskränkning i det som vilar på andra huvudmän.

Samverkan - Socialnämnden ska enligt 3 kap. 4 § SoL i den uppsökande verksamheten upplysa om socialtjänsten och erbjuda grupper och enskilda om hjälp. När det är lämpligt ska nämnden härvid samverka med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar. Samt enligt 5 kap. 1 a § SoL i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Nämnden ska aktivt verka för att samverkan kommer igång. Enligt SOSFS 2006:12 (S) bör nämnden utarbeta rutiner för samverkan med bl.a. förskola, skola, hälso- och sjukvård, polis och åklagare på såväl övergripande nivå som grupp- och individnivå.

Boxholm

Samarbete/samverkan inom kommunen

Omsorgsförvaltningen – ett revirtänkande, det finns ingen tydlig uppdelning av en del av arbetsuppgifterna.

Skolan – ett bra samarbete.

BRÅ – träff varje månad

Råd för hållbar utveckling – samverkan mellan skola, socialtjänst, miljö och hälsa.

Samarbete/samverkan med Landstinget

BUP - fungerar tillfredsställande. Det kan vara olika åsikter angående att bekosta behandling för barn och ungdomar. MVC och BVC – sällan en kontakt

Samverkansavtal rörande Ungdomsmottagning

Samarbete/samverkan med andra myndigheter

Polisen - en bra samverkan

Boxholm ingår i samarbetet Barnhus Linköping där samverkan sker mellan Åklagarkammare, Polismyndigheten, Landstinget och Rättsmedicinverket.

Finspång

Samarbete/ samverkan inom kommunen

En bra och nära samverkan på alla nivåer med skolan. Socialtjänsten och skolan har ett tydligt gemensamt uppdrag att arbeta för det som är bäst för barnen. Socialnämnden och skolan driver gemensamt resursgrupper inom skolverksamheten. Nämnden driver också tillsammans med skolan fritidsverksamhet för barn mellan 12-16 år.

Samarbete/ samverkan med Landstinget

En väl uppbyggd samverkan mellan barn- och ungdomspsykiatri. Kommunen och Landstinget har träffat ett särskilt avtal att två psykologer finns tillgängliga för socialtjänsten och skolan en dag varannan vecka. Psykologerna erbjuder också terapi för tonåringar.

Samarbete/ samverkan med andra myndigheter

Familjeenheten har ett samverkansavtal med skolan, MVC, BVC och polisen.

Finspång har tidigare varit SOSAM-kommun och anser sig tränade och duktiga på samverkan.

Socialnämnden ingår i samarbetet kring Länsrutiner för handläggning av utsatta barn i Östergötland.

Kinda

Samarbete/ samverkan inom kommunen

Samverkan inom kommunen fungerar bra. Samverkan inom kommunen och med andra myndigheter är inskrivet i de operativa målen. Omsorgsärenden tillhör organisatoriskt IFO. Skolan – ett bra samarbete. Regelbundna möten både på individnivå och för principdiskussioner. Skolan har valt att organisera sin elevvård på ett sätt som gör att socialtjänsten blir ett naturligt inslag i dess arbete. Utbildningsnämnden är med och finansierar delar av öppenvårdsverksamheten. Socialkontoret har arbetat på att få ett bättre samarbete med barnomsorgen bl.a. genom en gemensam utbildningsdag.

Samarbete/ samverkan med Landstinget

En svårighet att samarbeta med Landstinget, barnpsykiatri på regional nivå när det blir tal om mer ingripande insatser än öppenvård. Generellt önskar Kinda ett tydliggörande vad som är Landstingets ansvar och vad som är kommunens. De anser att det är generellt är svårare att samarbeta med både vuxen- och barnpsykiatri. Det finns en god kontakt med MVC och BVC och bra samverkan i enskilda ärenden.

Samverkan/ samarbete med andra myndigheter eller organisationer

Kinda kommun ingår i samarbetet Barnahus, där samverkan sker mellan Åklagarkammaren, polismyndigheten, Landstinget och Rättsmedicinverket.

Ett gott samarbete med BFC (Barn och familjepsykologiskt Centrum, drivs i enskild regi)

Linköping

Samarbete/ samverkan inom kommunen

Samverkan med Råd & Stöd i individärenden. I Linköpings kommun sker samverkan från familjecentralerna och ut i stadsdelarna genom Råd & Stöd som ligger under en egen nämnd och har sekretess gentemot Socialnämnden.

En samverkan på det politiska planet med Omsorgsnämnden och Barn- och utbildningsnämnden.

Samarbete/samverkan med Landstinget

Barnpsykiatri - ett samarbete har inletts. Det anses vara svårigheter i att definiera varandras uppdrag och ansvarsområden, som försvårar samverkan. Det förekommer att socialtjänsten har gemensamma placeringar med BUP där man delar på kostnaderna. Enhetscheferna ingår i en samplaneringsgrupp tillsammans med barn- och ungdomspsykiatri och habiliteringen.

Ett samverkansavtal med Landstinget för verksamheten BUP-Hagadal en föräldrar-spädbarnsverksamhet samt BUP-Elefanten en specialiserad behandlingsenhet för barn och ungdomar som utsatts för övergrepp eller begått övergrepp samt deras familjer.

Samarbete/samverkan med andra myndigheter eller organisationer

Barnhus - samverkan mellan kommunen, Åklagarkammaren, Polismyndigheten, Landstinget och Rättsmedicinverket.

Mjölby

Samarbete/samverkan inom kommunen

En organisationsförändring, sammanslagning socialnämnd och omsorgsnämnd har genomförts bl.a. för att öka samverkan inom kommunen så att inga barn faller mellan stolarna.

Skolan - samverkan kring elever som skolkar.

Skola, socialtjänst och BUP – Bedömarteam. Syftet bl. a samarbete/samverkan på hemmaplan för att undvika kostsamma utredningsplaceringar.

Samarbete/samverkan med Landstinget

Socialchefen ingår i ett ledarnätverk för den västra länsdelen tillsammans med Barn- och ungdomshälsovården, barnhabiliteringen, BUP, kvinnokliniken, primärvården och vuxenpsykiatri.

Samverkansavtal i enskilda ärenden med Landstinget där de delar på kostnaderna vid placering.

En god samverkan med barnpsykiatriens öppenvård.

Samarbete/samverkan med andra myndigheter

Barnhus - samverkan mellan Åklagarkammaren, Polismyndigheten, Landstinget och Rättsmedicinverket.

Motala

Samarbete/samverkan inom kommunen

Samarbetet mellan myndighet och utförare har tidigare präglats av vissa svårigheter.

Skolan - Det har inte varit en bra samverkan. För att åstadkomma en förbättring har man haft en gemensam utbildning om lagstiftning och ansvarsfördelning vad gäller barn som far illa samt uppgiftsmöjlighet och anmälningskyldighet.

Samarbete/samverkan med Landstinget

Nätet – samverkan med skolan, barn- och ungdomspsykiatri, barn- och ungdomshabiliteringen kring ungdomar med neuropsykiatrisk diagnos.

Förhandlingar pågår om att samverka angående kostnader för vård.

Samarbete/samverkan med andra myndigheter

Barnhus – samverkan mellan Åklagarkammaren, Polismyndigheten, Landstinget och Rättsmedicinverket.

Norrköping

Samarbete/samverkan inom kommunen

Olika projekt för samarbete mellan vård- och omsorgsnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

Samverkan med skolan - gemensamt arbetat fram skolsociala insatser. Rutin att representanter från socialtjänsten och skolan gör ett gemensamt hembesök vid skolk.

Ett kommungemensamt dokument för att möjliggöra att skriftliga avtal mellan skola och socialkontor. Målet är att varje skola ska ha en kontaktperson på socialförvaltningen.

Samarbete/samverkan med Landstinget

Samarbetsavtal angående tio familjecentraler.

Samverkan i form av en verksamhet för spädbarn, Timjan.

Arbetsgrupp kring barn med neuropsykiatriska funktionshinder med representanter från socialkontor, landsting, skolhälsovård, utbildningskontor, BUP, barn- och ungdomshabiliteringen samt barnhälsovården.

Upplevelse av att det i enskilda ärenden kan vara svårare med samverkan med Landstinget men man är medveten om det yttersta ansvaret som ligger på kommunen.

Önskan om mera konkret samarbete med BVC.

Samarbete/samverkan med andra myndigheter

Socialnämnden ingår i samarbetet kring Länsrutiner för handläggning av utsatta barn i Östergötland.

Söderköping

Samarbete/samverkan inom kommunen

Omorganisation som fört ihop LSS-handläggning och IFO som ska ge ett bättre samarbete.

Nexus - samarbete skolan och socialtjänsten bl.a. i syfte att förebygga att barn hamnar mellan stolarna. Samverkan är god med skolan. Barnsamverkansgruppen – ett gemensamt program beslutat i kommunfullmäktige. Innehåller främjande/förebyggande utvecklingsarbete för barn och ungdom.

Samarbete/samverkan med Landstinget

Planer att samarbete med att öppna familjecentral.

Vreta - en styrgrupp landsting – kommun i östra länsdelen som ett forum för diskussion kring gemensamma frågor. Önskemål om att få barnpsykiatrisk kompetens i vissa barnavårdsutredningar men det har varit svårt att uppnå det.

Neuropsykiatriskt team för östra länsdelen.

Det finns inga skrivna samverkansavtal med Landstinget.

Samarbete/samverkan med andra myndigheter

Socialnämnden ingår i samarbetet kring Länsrutiner för handläggning av utsatta barn i Östergötland.

Vadstena

Samarbete/samverkan inom kommunen

Ett bra samarbete mellan IFO och handikappomsorgen.

Skolan - Samverkan genom kontaktmannaskap.

Familjebehandlare deltar i öppna förskolans verksamhet.

Samarbete/samverkan med Landstinget

I enskilda ärenden har överenskommelser träffats med Landstinget för att dela placeringskostnader.

Bra samarbete med BUP.

Samarbete/samverkan med andra myndigheter

Samverkan med polis och psykiatriska öppenvårdsmottagningen.

Barnahus - samverkan Åklagarkammaren, Polismyndigheten, Landstinget, och Rättsmedicinalverket.

Valdemarsvik

Samarbete/samverkan inom kommunen

En nära samverkan med handläggare inom handikappomsorgen.

Samarbete/samverkan med Landstinget

Kommunen har tillsammans med Landstinget startat en familjehemscentral. Syfte: Att föräldrar kan få råd och stöd. Att föräldrar kan få hjälp i ett tidigt stadium. Att föräldrar ska kunna skapa nätverk.

Socialtjänsten har regelbunden kontakt med barnpsykiatri. Upplevelsen är att det är svårt att samverka med barnpsykiatri, socialtjänsten anser att ribban läggs för högt vilka barn barnpsykiatri är beredd att ta emot och att det är väntetider.

Socialtjänstens ledning har fortlöpande samverkan med verksamhetschefer inom BUP. I denna samverkan pågår ett arbete med att ta fram ett samverkansavtal när det gäller arbetet med barn som har neuropsykiatrisk problematik.

Samarbete/samverkan med andra myndigheter

Det är inskrivet i verksamhetsplan att samverkan ska ske med andra myndigheter som arbetar med barn och ungdomar. Socialnämnden ingår i samarbetet kring Länsrutiner för handläggning av utsatta barn i Östergötland.

Ydre

Samarbete/samverkan inom kommunen

Ett bra samarbete med skola och förskola.

Handikappomsorgen och IFO är organiserad i samma nämnd.

Samarbete/samverkan med Landstinget

Samverkansavtal rörande ungdomsmottagningen

Inget samarbete med BVC

Samarbete med Barn- och familjepsykologiskt Centrum (BFC), BUP i Eksjö och i Linköping i enskilda ärenden. Det finns inget samverkansavtal.

Samarbete/samverkan med andra myndigheter

Barnahus – samverkan mellan Åklagarkammaren, Polismyndigheten, Landstinget, Rättsmedicinverket.

Åtvidaberg

Samarbete/samverkan inom kommunen

Skolan – ett gott samarbete. Projekt för att öka samverkan samt arbeta för tidig upptäckt.

Samverkan för förebyggande frågor som rör alkohol och narkotika.

Samarbete/samverkan med Landstinget

Samverkansavtal rörande ungdomsmottagningen.

Önskan om bättre samverkan med Landstinget.

Samarbete/samverkan med andra myndigheter

Polisen - ett gott samarbete

Barnahus – samverkan Åklagarkammaren, Polismyndigheten, Landstinget, Rättsmedicinverket.

Ödeshög

Samarbete/samverkan inom kommunen

Den lokala samverkan ska bygga på samsyn och kännetecknas av samordning av insatser.

KomBrå i två delar – en samverkan barn- utbildningsnämnd, socialnämnd, kultur- fritidsförvaltning, polis, kyrkan och ungdomar.

Samarbete/samverkan med Landstinget

Samarbete BUP. Det finns inget samverkansavtal.

Samarbete/samverkan med andra myndigheter

Barnahus – samverkan mellan Åklagarkammaren, Polismyndigheten, Landstinget, Rättsmedicinverket

Länsstyrelsens kommentarer

Socialnämnden ska i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. För att samverkan ska vara framgångsrik krävs bl.a. att den är förankrad i ledningen hos de olika verksamheterna.

Det behövs också en struktur och kontinuitet med regelbundna möten för att det ska fungera samt tydliga mål i verksamheten som främjar samverkan. Det måste finnas tid för att kunna samverka. Respekt för andras kompetens och gemensamma arbetsmetoder är andra viktiga faktorer. Samverkan som pågår behöver följas upp och utvärderas för att en utveckling ska ske.

Flera kommuner arbetar aktivt med att utveckla samverkan med andra aktörer. Nätverk har bildats för att samverka kring barn/ungdomar med neuropsykiatriska diagnoser.

Genomgående har socialtjänsten vissa svårigheter att samverka i enskilda ärenden med Landstinget, barnpsykiatrin när det gäller kostnader vid placering. Önskan finns också om mera konkret samarbete med BVC och MVC för att i ett tidigt stadium upptäcka och ge de barn som far illa eller riskerar att fara illa ett stöd.

5.6. Granska hanteringen av anmälningar om barn som far illa

En granskning har gjorts av den s.k. ”kronologiska pärmen”. Vid tillsynsbesöken i kommunerna granskades sammanlagt 168 förhandsbedömningar. Socialkonsulenterna har intervjuat ansvariga chefer om rutiner kring mottagande av anmälningar.

Följande nyckelfrågor har ställts:

1. Får barn som är i behov av skydd och stöd sina behov utredda?
2. Är socialtjänstens ställningstagande att inte inleda utredning rimlig?
3. Fungerar socialtjänstens mottagande av anmälningar?

Faktaruta

Enligt 11 kap. 1 § SoL skall socialnämnden utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden. Rättssäkerheten för den enskilde kräver att bedömningen av en anmälan inte drar ut på tiden utan sker med samma skyndsamhetskrav som för en utredning. Om det av anmälan framgår att det finns skyddsbehov för barnet bör en förhandsbedömning alltid ske samma dag som anmälan kommit till nämnden.

Förhandsbedömning

Om förhandsbedömningen leder till ett ställningstagande att inte inleda en utredning enligt 11 kap.1 § SoL ska det dokumenteras och det ska framgå: att en utredning inte inleds, datum samt en motivering till ställningstagandet samt namn och befattning på den som gjort ställningstagandet.

Om förhandsbedömningen leder till ett beslut att inleda en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL ska det dokumenteras och det ska framgå: att en utredning inleds, datum för beslutet samt namn och befattning på den som fattat beslutet. Beslutet att inleda en utredning bör antecknas i journalen i den enskildes akt (SOSFS 2006:5).

Får barn som är i behov av skydd och stöd sina behov utredda?

Boxholm

I Boxholm har 10 förhandsbedömningar granskats i ”kronologiska pärmen”. Det framgår inte om rutin finns för att uppmärksamma barn till de vuxna som blir föremål för anmälningar. I en inkommen anmälan görs bedömningen endast kring moderns alkoholmissbruk och inte kring barnets eventuella behov av stöd. I en annan framkommer att en kvinna blivit misshandlad och hennes barn varit närvarande. Det har då inte gjorts någon bedömning avseende barnens eventuella behov av stöd.

Finspång

Vid granskningen av 10 förhandsbedömningar framkom att det inte finns någon rutin för att uppmärksamma barn i anmälningar som rör vuxna. Man inleder heller inte utredning då anmälan inkommer om misstänkt kvinnomisshandel.

Vid återföringen framkom att man vid anmälningar som rör vuxna tar reda på om det finns barn som berörs och bedömer detta. Dock bevaras inte den informationen. Vid återföringen framkom även att bedömning av inkomna anmälningar görs på fler ställen än

på myndighetskontoret. Om anmälningar inkommer till Basorganisationen görs bedömningen om brådskan på plats vilket avgör om anmälan rings in, faxas eller sänd via internpost till Myndighetskontoret.

Kinda

Vid granskning i ”kronologiska pärmen” framkom att socialnämnden tagit beslut om att inte inleda utredning i 16 anmälningar under 2006. Vid granskningen av 20 förhandsbedömningar kan konstateras att ungdomar som anmäls för misshandel tenderar att inte bli föremål för utredning. Motivering synes vara att man avvaktar eventuell begäran om yttrande från Åklagarmyndigheten istället för att göra en egen bedömning.

Regelmässigt saknas titel på beslutsfattare i förhandsbedömningarna. I de flesta förhandsbedömningarna saknas uppgifter på vem som är vårdnadshavare. I en aktualisering som rör en flicka på 18 år där det finns oro för missförhållanden i hemmet har man valt att inte behandla frågan om hennes småsyskon för illa. En anmälan som inkommit om oro för ett barn är registrerad på modern.

Linköping

Vid granskningen av 19 förhandsbedömningar framkommer att man inte har som rutin att överväga om barn till vuxna som blir föremål för anmälningar är i behov av socialtjänstens stöd eller skydd vid andra anmälningar än inkomna beslut enligt LOB.

Mjölby

Vid granskningen av nio förhandsbedömningar framkom att det inte finns några rutiner för att kontrollera om det finns barn som berörs av situationen då anmälan gäller en vuxen person.

Vid en anmälan från sjukvårdens akutmottagning om att en förälder med små barn hemma var berusad gjorde ansvarig jourtjänsteman inget hembesök för att bedöma situationen. Utredning inleddes dock.

I en förhandsbedömning framkommer misstankar om dopingbrott och beslut tas att inte inleda utredning med motiveringen att den misstänkte är över 18 år.

Samråd mellan berörda myndigheter enligt länsrutinen har inte hållits beträffande en anmälan som rör misstänkt fysisk misshandel.

Motala

Vid granskningen av 13 förhandsbedömningar i ”kronologiska” pärmen framkommer att Motala inte har rutiner för att uppmärksamma barn i de fall då inkommande anmälningar rör vuxna. Det går inte att utläsa om handläggande tjänsteman har undersökt om anmäld myndig person har hemmavarande barn eller ej.

I samband med granskningen framkom att det inte finns rutin för att ta fram uppgifter från befolkningsregistret då en myndig person blir föremål för exempelvis polisingripande enligt lagen om berusad person (LOB) eller ringa narkotikabrott. I ett par av förhandsbedömningarna synes detta ha lett till att handläggare inte har tagit ställning till barnens eventuella behov av skydd eller stöd i den aktuella situationen

Norrköping

I Norrköping har 27 granskningar gjorts, varav i Hageby 15 och Centrum 12 förhandsbedömningar. Länsstyrelsen har inte hittat några riskgrupper, i betydelsen barn med behov av insatser, som riskerar att inte bli utredda.

Söderköping

Vid genomgång av 10 förhandsbedömningar i kronologiska pärmen framkommer att nämnden väljer att i stor utsträckning inte kalla underåriga som är misstänkta för stöld.

Vid granskningen framkommer att man inte har som rutin att överväga om barn till vuxna som blir föremål för anmälningar är i behov av socialtjänstens stöd eller skydd.

Vadstena

Vid granskningen av 11 förhandsbedömningar framkom att man inte har som rutin att kontrollera om vuxna personer som blir föremål för anmälningar har barn. Av den handläggningsrutin som finns beträffande mottagande av anmälningar sker uttag av personuppgifter på "KiR" av arbetsledaren först när beslut har tagits om att inleda utredning och innan ärendet lämnas till handläggare.

Valdemarsvik

I samtliga 10 granskade förhandsbedömningar finns en motivering till varför man beslutat att inte inleda utredning. I fem av dessa kan motiveringen till att inte inleda utredning anses otillräcklig. Som exempel kan anges två fall där ingen bedömning gjorts av barnens behov av insatser i familjer där uppgifter fanns om att fadern varit våldsam mot modern.

I nio av de granskade förhandsbedömningarna har beslutet att inte inleda utredning föregåtts av en kontakt med ena föräldern eller båda. I sex av förhandsbedömningarna har beslutet att inte inleda utredning föregåtts av en kontakt med barnet.

Det finns en rutin att överväga om barn till vuxna som blir föremål för anmälningar är i behov av socialtjänstens stöd eller skydd.

Ydre

Granskningen av sex förhandsbedömningar visar att man inte förbisett något barns behov av skydd och stöd.

Åtvidaberg

Länsstyrelsen hittar inte några riskgrupper i betydelsen barn i behov av insatser, som riskerar att inte bli utredda.

Ödeshög

Vid 11 granskade förhandsbedömningarna rörde mer än hälften barn av romskt ursprung. Resultatet av granskningen visar att dessa barn samt barn till vuxna som blir föremål för anmälningar riskerar att inte få sina behov av skydd och stöd utredda.

Länsstyrelsens kommentarer

Det finns brister hur bedömningen görs av inkomna anmälningar. Tydliga rutiner saknas i flera kommuner.

Barn till vuxna som blivit föremål för anmälan till socialtjänsten riskerar att inte få sina behov tillgodosedda. Granskningen visar att i åtta av tretton kommuner finns ingen rutin för att uppmärksamma barnen.

I några ärenden har det framkommit att utredning inte inletts med anledning att den unge fyllt 18 år. Här finns anledning att påtala nämndens ansvar för ungdomar 18-21 år där möjlighet finns för ingripande enligt LVU.

Länsstyrelsen anser lägsta nivå för delegation om att besluta om att inleda/inte inleda utredning bör vara arbetsledning då dessa beslut kräver mycket kunskap och erfarenhet.

Är socialtjänstens ställningstagande att inte inleda utredning rimligt?

Boxholm

Flera beslut i den ”kronologiska pärmen” är odaterade. Det finns heller inte någon skriven motivering till beslutet i alla inkomna anmälningar. Vissa beslut är inte underskrivna av behörig delegat. I en av de granskade förhandsbedömningarna finns inget beslut dokumenterat. I tre förhandsbedömningar har beslutet tagit mindre än två veckor och i sex förhandsbedömningar har beslutet dröjt fyra veckor eller längre.

I en förhandsbedömning har utredande socialsekreterare kontaktat utomstående person vilket automatiskt innebär att man inlett utredning.

Vid inkommen begäran om yttrande från Åklagare har inte utredning inletts utan alla handlingar är förvarade i den kronologiska pärmen.

En förhandsbedömning har avgjorts utan att båda vårdnadshavarna var vidtalade. Ställningstagande att inte inleda utredning får anses rimliga.

Finspång

I sju av de granskade ärenden kan inte motiveringen till beslutet att inte inleda utredning anses som tillräcklig. I flera fall beslutat om att inte inleda utredning på grund av information från familjeenhet etc. Framkommer inte av beslutet vilka uppgifter som det grundas på.

I sju av de tio granskade ärendena har beslut fattats efter fyra veckor eller längre. I resterande tre har beslut tagits inom två veckor. Vid granskningen av utredningar framkom att det i tre ärenden har tagit fyra veckor eller mer innan utredning inleddes. I ett fall rörde det sig om en ansökan.

Kinda

I nio av de 20 granskade anmälningarna får motiveringen till att utredning inte inletts anses som bristande. Kinda saknar tydliga kriterier för riskbedömning. I ett fall har man

underlåtit att inleda utredning på två barn, trots anmälan från polisen om att deras moder misshandlats. I ett fall har anmälan om sexuellt övergrepp inte lett till utredning. I nio av de granskade ärendena har förhandsbedömningen tagit fyra eller fler veckor.

I de resterande fallen får motiven till att inte inleda utredning anses som relevanta.

I samtal med socialsekreterare framkommer en tydlig intention att samtala med barn i alla förhandsbedömningar där det är möjligt. I granskningen framkommer att samtal inte har genomförts i 13 av de granskade förhandsbedömningarna.

Linköping

I sju av de 19 granskade förhandsbedömningarna finns ingen motivering till varför man beslutar att inte inleda utredning. I fem av förhandsbedömningarna finns motivering och motiveringen kan anses som tillräcklig. I resterande sju finns en motivering som inte kan anses som tillräcklig. Bland annat finns en förhandsbedömning där modern tillstår att hon slagit sitt barn, man känner oro från handläggarens sida för hur det ska gå när Råd & Stöd-insatsen ska avslutas om två veckor men ser ingen anledning till att inleda utredning. I ett annat exempel är den enda motivering att det finns insatser i hemmet, men det finns ingen bedömning av värdet av dessa insatser.

I sex av de granskade förhandsbedömningarna framgår inte vem som har tagit beslut eller vilken befattning denne har. I fem framgår namn men inte befattning och i resterande finns både namn och befattning.

Av de granskade förhandsbedömningarna har fem skett inom två veckor, två inom två till fyra veckor medan resterande tolv har tagit fyra veckor eller längre. Bland dessa finns tre stycken som tagit två månader, tre stycken som tagit tre månader och två stycken som tagit fyra till sex månader innan beslut tagits att inte inleda utredning.

Vid granskningen av inledda utredningar framkommer att det i sju fall tagit tre veckor eller längre från inkommen anmälan innan utredning har inletts. I två av dessa har beslutet dröjt upp till två månader.

Mjölby

Sju av besluten i de nio granskade förhandsbedömningarna är fattade inom två veckor. Två beslut har tagit två till fyra veckor och en förhandsbedömning har tagit fyra veckor eller längre.

I sex av de granskade förhandsbedömningarna kan motivering till beslut att inte inleda utredning inte anses som tillräcklig.

Motala

I sex av de 13 granskade förhandsbedömningarna har beslut skett inom två veckor, i fem mellan två till fyra veckor. I de resterande två har beslut skett efter fyra veckor eller längre.

I fyra av de granskade ärendena har man haft samtal med barnet. I de resterande nio har man inte talat med barnet.

I en anmälan som rörde misstänkt kvinnofridskränkning i en familj där det fanns ett barn fött 2006 har handläggande socialsekreterare inte träffat vare sig barn eller föräldrar.

I sju av de granskade förhandsbedömningarna kan inte motiveringen anses som tillräcklig. Ibland saknas motivering helt.

Norrköping

I Centrum har beslut fattats i fyra förhandsbedömningar inom två veckor. I resterande åtta har beslutet dröjt två veckor eller längre, varav tre längre än fyra veckor.

I Hageby har beslut fattats i elva förhandsbedömningar inom två veckor. I två fall har beslut dröjt fyra veckor eller längre.

I vissa fall inkommer anmälningar centralt i kommunen. Det förekommer då att anmälningarna skickas via internpost, något som kan ta upp till fem dagar.

Motiveringarna till besluten i förhandsbedömningarna är i stort tillräckliga. Granskningen visar inga tendenser till att skriva av allvarliga anmälningar.

Söderköping

I sex av de tio granskade förhandsbedömningarna har förhandsbedömningen avgjorts inom två veckor. I tre har det tagit mellan två och fyra veckor. I den tionde har beslutet dröjt över fyra veckor.

Vid granskningen av genomförda utredningar framkommer att det kan ta upp till nio månader innan utredningen föranledd av ansökan inleds. Vid anmälningar har det tagit upp till fem veckor innan utredning har inletts.

Det händer att man väljer att avvakta åklagarens begäran om yttrande istället för att själva ta ställning till om utredning ska inledas utifrån aktuell händelse.

I fyra av de granskade förhandsbedömningarna kan inte motivering till varför man inte inledde utredning anses som tillräckliga.

Vadstena

I samtliga fall finns en motivering till varför man beslutar att inte inleda utredning. Endast i tre av dessa kan dock motiveringen anses som tillräcklig. Som exempel har för ett barn fött 2004 ingen bedömning gjorts av barnets situation när hälso- och sjukvården anmält psykisk ohälsa hos förälder och bristande omvårdnad om barnet.

I alla granskade förhandsbedömningar framgår vem som har tagit beslut och vilken befattning denne har.

Av de granskade förhandsbedömningarna har fyra skett inom två veckor, tre inom två till fyra veckor och resterande fyra har tagit mellan fyra och upp till åtta veckor.

I fem förhandsbedömningar har ingen kontakt tagits vare sig med barn eller föräldrar. I två av dessa är barnet inte tidigare känt av nämnden. I fyra bedömningar har föräldrar men inte barnet kontaktats och i två fall har kontakt tagits med såväl barn som förälder.

Valdemarsvik

Endast i fem av tio granskade förhandsbedömningar kan motiveringen till att inte inleda utredning anses som tillräcklig.

I två av de granskade förhandsbedömningarna har förhandsbedömningen avgjorts inom två veckor. I resterande åtta har det tagit mer än fyra veckor. En förhandsbedömning har pågått i närmare tre månader, en i närmare fyra månader och en i närmare nio månader.

Ydre

Motiv till att inte inleda utredning är relevanta. I samtliga förhandsbedömningar har man talat med barnen.

I samtliga ärenden har förhandsbedömningen tagit över en månad, i något fall tre månader. I anmälningar som gäller ensamkommande flyktingbarn som lett till utredningar, är det liknande tidsspann.

Åtvidaberg

I två av de granskade förhandsbedömningarna har beslut tagits inom två veckor, i sex har beslutet dröjt fyra veckor eller längre tid. I resterande fyra har beslutet tagits inom två till fyra veckor efter att handlingen inkom. Dock kan sägas att tiderna har kortats efter årsskiftet.

I merparten av de granskade förhandsbedömningarna saknas ett tydligt beslutsdatum.

Motiveringarna till besluten att inte inleda utredning är till allra största delen rimliga.

Ödeshög

I sex av de elva granskade förhandsbedömningarna fanns ingen motivering till varför utredning inte inletts. I de resterande fanns motivering men kunde inte anses som tillräcklig.

I fem av förhandsbedömningarna har beslut om att inleda utredning eller ej tagit mer än fyra veckor. I två fall framgår det inte av handlingarna hur lång tid det tagit och i ett ärende har förhandsbedömningen tagit fyra månader.

Länsstyrelsens kommentarer

Socialtjänstens ställningstagande att inte inleda utredning får i samtliga granskade ärenden anses som rimliga i fyra kommuner. I resterande nio kommuner finns det brister. Av 168 granskade förhandsbedömningarna var det 64 där Länsstyrelsen gör bedömningen att motiveringen inte kan anses som tillräcklig. Förhandsbedömningarna tar i flera fall för lång tid. Rättssäkerheten för den enskilde kräver att bedömningen sker omedelbart.

Fungerar socialtjänstens mottagande av anmälningar?

Boxholm

Socialtjänsten för ingen statistik kring hur många anmälningar som inkommer. Upplevelsen är att antalet anmälningarna har ökat från föregående år. Man anser sig inte vara i behov av rutiner för att föra statistik då antalet ärenden och inkomna anmälningar är så få.

Upplevelsen är att skolan i högre grad anmäler oro för flickor och anmälningar från polisen oftast handlar om pojkar. Man beskriver inte någon större skillnad på anledningarna till anmälan mellan pojkar och flickor på små barn. I tonåren är det dock vanligare att flickor anmäls på grund av psykisk ohälsa.

På kontorstid så tar alla socialsekreterare emot inkommande anmälningar. Man har inget jourssystem men tycker att det fungerar bra ändå. Varje socialsekreterare har sedan en checklista på vad som bör efterfrågas vid anmälan. Ärendet fördelas sedan på handläggare efter det aktuella barnets födelsedatum. Utanför kontorstid har Socialnämndens ordförande jour. Det telefonnumret finns hos SOS-alarm och hos polisen. Ordförande kan sedan ringa handläggande socialsekreterare eller IFO-chefen. De har dock ingen jourtjänstgöring i sin tjänst. En inkommen anmälan bedöms i gruppen. Endast IFO-chefen har delegation på att inte inleda utredning medan samtliga har delegation på att inleda utredning.

Det finns inga uttalade riktlinjer för hur man ska bedöma inkomna anmälningar. Bedömningen sker utifrån vad det är anmälaren uppger, hur orolig vederbörande är och vad det finns för tidigare kännedom. Förhållandena på kontoret påverkar inte i vilken takt man genomför en utredning eller om utredning ska inledas eller ej.

Samtal med barn och vårdnadshavare i förhandsbedömningen sker i samtliga ärenden där så är möjligt. Socialsekreteraren försöker alltid få till stånd ett möte och erbjuder även hembesök. Samtalet kan också ha ett avskräckande syfte. Exempelvis vid inkommen polisrapport om mindre brott där bedömning görs att utredning inte behöver inledas.

Socialsekreterarna finns tillgängliga för att informera om anmälningsplikten på skolor och förskolor. Man har bland annat deltagit vid en studiedag på skolan. Socialtjänsten deltar även i träffar med andra myndigheter.

Finspång

Myndighetskontoret tog emot knappt 200 anmälningar under 2006. Upplevelsen är att arbetsbelastningen har ökat under hösten. Man beskriver att man haft ett antal ungdomar som nu beviljats insatser i form av öppenvård eller placeringar. Upplevelsen är dock att antalet rör sig i ”normala skov”.

Anmälningar som inkommer är oftast diffusa och uttrycker allmän oro. Man upplever inte att det finns några specifika problembilder för flickor respektive pojkar. Möjligen får man indikationer på att flickor i större utsträckning än tidigare har ett utagerande beteende och använder mycket alkohol.

Anmälningar ska kunna tas emot av vem som helst på Myndighetskontoret. Man har inte någon rutin för hur det ska gå till men uppger att det alltid finns tillgänglig personal. Kommunen köper socialjour från Norrköping och tycker att det fungerar på ett bra sätt.

Det finns inga uttalade kriterier för när utredning ska inledas utan det bedöms i varje enskilt fall. 1:e socialsekreterare uppger att ribban kan höjas för när utredning inleds beroende av arbetsbelastningen.

Man försöker alltid träffa den unge i samband med förhandsbedömningar i syfte att så långt det är möjligt klarlägga aktuell situation.

Både myndighetskontoret och Basorganisationen arbetar med att informera skolans personal om anmälningsplikten. Myndighetskontoret försöker så långt det är möjligt att vara tillgängliga för att medverka vid personalmöten etc.

Kinda

I samtal med gruppchef framkommer att Kinda kommun tar emot cirka 40 anmälningar per år. Dock ser hon en ökning av anmälningar som rör flickor. Anmälningar som rör flickor kommer huvudsakligen från skolan och handlar i stor utsträckning om flickor med självskadebeteende.

Efter en genomgång som förvaltningen gjorde av antalet inkomna anmälningar framkom att andelen från förskolan var mycket lågt. Förvaltningen ordnade med anledning av detta en studiedag för förskolan i samarbete med BFC (Barn- och Familjpsykologiskt Centrum). Gruppchefen upplever att samarbetet med skolan fungerar på ett mycket bra sätt.

På kontorstid är det i huvudsak gruppchefen som tar emot anmälningar på telefon. Är inte hon där tas akuta ärenden emot av närvarande socialsekreterare. Det finns en rutin för hur man tar emot anmälningar. Gruppchefen upplever dock inte att den används på ett aktivt sätt. Utanför kontorstid är det Socialnämndens ordförande som är jour för akuta ärenden. Ordförande tar sedan i sin tur ofta kontakt med IFO-chef. Inför helger brukar handläggare kontakta ordförande för att förbereda inför eventuella akutsituationer. Det har enligt gruppchefen inte fungerat tillfredställande då ordföranden inte alltid är tillgänglig. Detta har lett till irritation från samverkanspartners.

Gruppchefen bedömer inkomna anmälningar och är sedan den som får fatta beslut om att inte inleda utredning. Socialsekreterarna har delegation på att inleda utredning.

Det är barnets behov av skydd som styr om utredning ska inledas eller ej. Det finns inga uttalade kriterier för när utredning ska inledas. Hon menar vidare att en hög arbetsbelastning kan leda till att bedömningarna tenderar att i högre utsträckning leda till att utredning inte inleds.

Linköping

Socialkontoret tar emot cirka 1700 anmälningar om året. Upplevelsen är att antalet inkomna anmälningar varit ganska konstant under de senaste åren men att det skett en ökning av ärendemängden under 2007. Upplevelsen är att pojkar och flickor blir anmälda i ungefär samma omfattning. Anmälningarna som rör pojkar handlar ofta om ett utagerande beteende medan anmälningar om flickor mer handlar om självskador. Statistik kring de bakomliggande orsakerna till varför ett barn eller en ungdom blir anmäld används i underlagen för vad man vill ha av de utförare som har avtal med kommunen. Statistiken ingår även i det löpande budgetarbetet.

Anmälningar på kontorstid tas i första hand emot av IFO-mottagningen där det arbetar fyra socialsekreterare. Varje handläggare på förvaltningen ska ändå vara beredd på att kunna ta emot en anmälan för att förhindra att en anmälan ”kommer bort”. Utanför kontorstid har kommunen en egen socialjour. Anmälningarna delas vid behov ut för en förhandsbedömning av socialsekreterare. Det är sedan endast gruppledare samt socialsekreterarna på sociala juren som har delegation på att inleda utredning eller ej.

Det finns inga uttalade kriterier för när utredning ska inledas utan det bedöms i varje enskilt fall utifrån vad som kan föranleda en åtgärd. I samtal med gruppledarna framkommer att arbetsbelastningen kan leda till att man skjuter på beslut att inleda utredning.

Socialkontoret har informerat om anmälningsplikten genom en gemensam utbildning med skola och socialtjänst. Råd & Stöd har sedan en tät kontakt med BVC och andra aktörer i respektive stadsdel utifrån sin fältverksamhet och familjecentraler. Enhetscheferna har haft information om anmälningsplikt gentemot landstingets akutmottagning.

Mjölby

Socialtjänsten får ingen statistik kring hur många anmälningar som inkommer. Dock inleddes 215 utredningar förra året som följd av både anmälningar och ansökningar. Upplevelsen är att antalet inledda utredningar har legat på ungefär samma nivå de två senaste åren och att anmälningar från polisen mest rör pojkar. Flickor anmäls till största delen på grund av uppvisat psykisk ohälsa. Statistik förs med fokus på anledning till inledd utredning. Inventeringar av behov hos aktuella barn och ungdomarna har lett till inrättande av det kommunala stödboendet Viadukten och gruppverksamheterna för barn.

På kontorstid tar 1:e socialsekreterare emot inkommande anmälningar genom att ständigt vara tillgänglig. Om hon inte är på plats finns ett jourssystem för att bemanna journumret. Utanför kontorstid finns en myndighetsjour som utgörs av fem tjänstemän som har jour på ett rullande schema. De har då tillgång till en mobiltelefon vars nummer är känt av polis och SOS-alarm.

En inkommen anmälan bedöms i första hand av 1:e socialsekreterare. Det händer att anmälningar bedöms av andra handläggare men det är 1:e socialsekreterare som har delegation på att besluta om att inleda/ inte inleda utredning.

Det finns inga uttalade riktlinjer för hur man ska bedöma inkomna anmälningar. I övrigt är det vad anmälaren säger, hur orolig vederbörande är och vad det finns för tidigare kännedom som avgör om utredning ska inledas eller ej. Förhållandena på kontoret påverkar inte i vilken takt man genomför en utredning eller om utredning ska inledas eller ej.

Samtal med barn och vårdnadshavare sker i de ärenden där det inte är uppenbart att utredning bör inledas. Som t ex då själva anmälan inte säger så mycket. Samtalet kan också ha ett avskräckande syfte vid samtal med anledning av inkommen polisrapport om mindre brott där bedömning görs att utredning inte behöver inledas.

Personalen finns tillgängliga för att informera om anmälningsplikten på personalmöten på skolor och förskolor. Man deltar vid kuratorsträffar och är gärna med vid elevvårdskonferenser om det är möjligt. Man upplever dock att samarbetet kring anmälningsärenden är bättre med vissa skolor än andra.

Vid granskningen av kronologiska pärmen framkommer att handläggningen fortsätter efter att beslut har fattats att inte inleda utredning. Informationen skickas till utförarorganisationen som kallar den unge till samtal och sedan i vissa fall återrapporterar till myndigheten.

Motala

Socialtjänsten tar emot ungefär 300 anmälningar per år som rör barn och ungdomar. I samtal framkommer att antalet har legat ganska konstant men upplevelsen är att antalet anmälningar har ökat under våren och sommaren 2006. Upplevelsen är också att anmälningar som handlar om pojkar främst kommer från polisen och anmälningar som gäller flickor ofta kommer från bland annat neuropsykiatri och de handlar i stor utsträckning om självskadebeteenden. Det förs ingen löpande statistik men man använder de tendenser man ser i diskussioner kring utveckling av arbetet.

Efter att Socialnämnden fick kritik från samarbetspartners har man utformat en anmälningsblankett. Blanketten används av skolan och polisen, men är även distribuerad till landstinget. Samma blankett finns i modifierad form hos handläggarna som använder den vid anmälan via telefon. På kontorstid tas anmälan i första hand emot av mottagningsgruppen och i andra hand av övriga socialsekreterare i barn- och ungdomsgruppen. Förvaltningen har tydliga rutiner för hur det ska gå till. Utanför kontorstid finns en myndighetsjour. Den bemannas av en person som har beredskap i hemmet och kontaktas via polisen. Jouren är endast till för myndighetsärenden. Den som har jouren kontaktar i sin tur en arbetsledare som sedan ringer in personal vid behov.

En inkommen anmälan bedöms i första hand av socialsekreterare i mottagningsgruppen. 1:e socialsekreterare har sedan delegation på att besluta om att inte inleda utredning. Samtliga handläggare har delegation på att inleda utredning.

Det finns riktlinjer för hur man ska bedöma inkomna anmälningar när det rör vanligare anledningar som exempelvis snatteri. I övrigt är det vad anmälaren säger, hur orolig vederbörande är och vad det finns för tidigare kännedom som avgör om utredning ska inledas eller ej. Förhållandena på kontoret kan påverka hur arbetet sker under semestertider. Det händer då att utredning inleds men att vederbörande får information om att det kan dröja en tid innan kontakt tas. Detta sker vid ansökningar och vid anmälningar som inte bedöms som akuta.

Samtal med barn och vårdnadshavare sker i de ärenden där bedömning har gjorts att mer information behövs för att en bra bedömning ska kunna göras. Som t ex då själva anmälan inte säger så mycket. Samtalet kan också ha ett avskräckande syfte vid samtal med anledning av inkommen polisrapport om mindre brott där bedömning görs att utredning inte behöver inledas.

Man arbetar för att få komma ut till skolans personal och informera om socialtjänstens arbete. I samband med att man utarbetade blanketten för anmälan lämnades skriftlig information om vad som händer när en anmälan kommer in till socialtjänsten.

Norrköping

Fältenheterna Centrum och Hageby tar emot cirka 500 respektive 250 anmälningar per år som gäller barn och ungdomar. Upplevelsen från båda fältenheterna är att antalet anmälningar ökat snarare än minskat även om de inte har någon klar siffra. Upplevelsen är också att antalet familjer med komplexa problembilder ökar liksom antalet vräkningar.

De intervjuade socialarbetarna upplevde det som att de traditionella bilderna av pojkar respektive flickors problembilder håller på att lösas upp och att de i större utsträckning får in anmälningar där flickor har ett utagerande beteende och pojkar har ett självskadebeteende.

Kommunen har en blankett för mottagning av anmälningar, som ska användas. Där finns upptaget de frågor som bör bli besvarade av en anmälan på telefon. Anmälningarna tas i första hand emot av respektive mottagningsgrupp. På fältenheten Centrum finns det en bakjour i huset som stöd för mottagningssekreterarna. Enhetscheferna har delegation på att inte inleda utredning och socialsekreterarna på att inleda utredning.

Det finns inga uttalade kriterier för när utredning ska inledas utan det bedöms i varje enskilt fall. De intervjuade beskriver det som en evig diskussion och att man i första hand

ser till barns behov av skydd. Vid misstänkt misshandel eller övergrepp kontaktas alltid åklagare.

Förhållanden på kontoret såsom arbetsbelastning och semestrar påverkar inte om man inleder utredning eller ej men kan enligt uppgift påverka när man inleder själva utredningsförfarandet.

Vid båda fältenheterna försöker man alltid träffa den unge om det finns osäkerheter kring om utredning ska inledas eller ej. De vanligaste situationerna är vid polisförhör vid snatterier etc. samt vid kallelse till elevvårdskonferens (EVK) för skolk. Görs bedömningen att utredning ska inledas utifrån de uppgifter som framkommer genom anmälan lämnas ärendet direkt till utredningsgrupp för att förhindra att klienten utsätts för många olika kontakter.

Båda fältenheterna beskriver att de mycket aktivt arbetar för att få till ett gott samarbete med aktuella skolor. I Centrum skriver man avtal mellan socialtjänsten och skolan om graden av samverkan. Båda fältenheterna har personal som arbetar aktivt med och i själva skolan.

Söderköping

Socialkontoret tar emot cirka 125 anmälningar om året. Upplevelsen är att arbetsbelastningen varit konstant under de senaste åren. Dock upplever man att sammansättningen av den grupp av barn och unga som berörs av anmälningar har förändrats och att det idag till största delen inkommer anmälningar som rör tonåringar. Anmälningarna kommer från skolan och polisen och majoriteten berör pojkar. Anledningen till oro för pojkar är oftast begynnande kriminalitet och missbruk. Detta har lett till en diskussion kring hur det påverkar insatserna som är riktade mot flickor och vilken plats flickorna får.

Anmälningar på kontorstid ska kunna tas emot av någon av de fyra handläggarna som arbetar med utredning. Alla fyra har jour på löpande schema då de ska vara tillgängliga. Utanför kontorstid köper kommunen socialjour från Norrköping och tycker att det fungerar på ett bra sätt.

Samtliga handläggare på utredningssektorn har delegation på att ta beslut om utredning ska inledas eller ej. Man kan även avsluta utredning utan insats på delegation.

Det finns inga uttalade kriterier för när utredning ska inledas utan det bedöms i varje enskilt fall. Vid anmälningar då handläggaren känner tveksamhet tas beslut efter samråd med sektorschef.

Socialkontoret informerar förskolans och skolans personal om anmälningsplikten vid förfrågan från daghem eller skolor.

Vadstena

Under kontorstid finns alltid någon socialsekreterare eller chef i barngruppen tillgänglig som kan ta emot anmälningar. Det är IFO-chef som fattar beslut om att inleda/inte inleda utredning.

Utanför kontorstid har polisen i Linköping och Motala och akutmottagningarna vid US och lasarettet i Motala tillgång till ett telefonnummer där ordförande, vice ordförande eller IFO-chef är anträffbar.

Valdemarsvik

Alla handläggare inom individ- och familjeomsorgen ska under kontorstid kunna ta emot anmälningar rörande barn. Det finns checklistor för att säkerhetsställa att viktiga uppgifter kommer med.

Utanför kontorstid har kommunen avtal med socialjouren i Norrköping. Enligt uppgift fungerar det väl. Socialjouren sköter rapporteringen av aktuella händelser på ett bra sätt.

När anmälningar kommer på vuxna görs en kontroll via folkbokningsregistret för att se om det finns barn i familjen. Om så är fallet görs en bedömning av om utredning ska inledas på barnet. Förhållanden på socialkontoret, tex. sjukdom eller semester påverkar inte om en utredning inleds eller inte.

Ydre

I Ydre tas eventuella anmälningar emot av förste socialsekreterare. Man har utarbetat en skriftlig rutin för hur det ska gå till och har en checklista för den som tar emot anmälningar från privatpersoner. Om en myndighet vill anmäla begär man att få det skriftligt.

1:e socialsekreterare tar emot och bedömer inkommande anmälningar. Hon går att nå under kontorstid. Utanför kontorstid tas anmälningar emot av kommunens jourssystem. Jourssystemet utgörs av ordförande eller vice ordförande i Myndighetsnämnden. Ydre kommun har även ett samarbete med SOS-Alarm för att ta emot samtal på icke kontorstid.

Handläggarna i Ydre kommun upplever inte att det finns någon skillnad mellan hur man tar emot eller prioriterar anmälningar som rör pojkar respektive flickor. Däremot ser de att majoriteten av anmälningar som rör pojkar kommer från polisen och när det rör flickor kommer anmälningarna från skolan. Oron för pojkar innehåller mestadels kriminalitet, medan oro som rör flickor handlar om dåligt psykiskt mående eller skolk.

Ydre får numera ca 15 anmälningar per år gällande barn och ungdomar, vilket är en ökning jämfört med tidigare. Det har skett en ökning av antalet anmälningar när det gäller tonårsflickor med problem. Flest anmälningar kommer från skolan. Vanliga problem som anmäls är skolk, dåligt mående och självskadebeteenden.

Kommunen för ingen specifik statistik för inkomna anmälningar mer än via diariet.

Förhållandet på kontoret påverkar inte bedömningen. Det som avgör om en utredning inleds eller inte är graden av allvar i anmälan. Någon skillnad på pojkar och flickor görs inte.

Socialkontoret har varit ute hos olika myndigheter och informerat om anmälningsplikten.

Åtvidaberg

Socialtjänsten tar emot ett sextiotal anmälningar per år som rör barn och ungdomar. I samtal framkommer att antalet ökade markant mellan 2005 och 2006 men att ökningen har avstannat. Upplevelsen är att anmälningar som handlar om pojkar främst kommer från polisen och anmälningar som gäller flickor ofta kommer från bland annat skolan och Barn och Familjepsykologiskt Centrum (BFC). Man har börjat föra statistik och upplever att det kommer väl till användning i samtal med politiker kring planering inför framtiden.

Individ- och familjeomsorgen har valt att organisera sig i en mottagningsgrupp. På kontorstid så tar mottagningsgruppen emot inkommande anmälningar. Om de inte är på plats finns ett system för att täcka upp så att det hela tiden finns någon som har jour. En checklista för vilken information som ska tas in vid anmälan på telefon finns hos alla socialsekreterare. Utanför kontorstid finns en social jour som utgörs av fyra politiker ur Socialnämnden. De har då tillgång till en mobiltelefon vars nummer anges i kommunens växel och som är känt av polis och andra samarbetspartners. Politikerna kan i sin tur sedan ringa upp 1:e socialsekreterare. Systemet är under utredning och ska utvärderas i april 2007.

En inkommen anmälan bedöms i första hand av socialsekreterare i mottagningsgruppen men det är 1:e socialsekreterare som har delegation på att besluta om att inleda/inte inleda utredning.

Det finns inga uttalade riktlinjer för hur man ska bedöma inkomna anmälningar. I övrigt är det vad anmälaren säger, hur orolig vederbörande är och vad det finns för tidigare kännedom som avgör om utredning ska inledas eller ej. En anmälan tas alltid upp för diskussion i behandlingsgruppsmöten. Förhållandena på kontoret kan påverka i vilken takt man genomför en utredning men aldrig om utredning ska inledas eller ej. Det händer då att utredning inleds men att vederbörande får information om att det kan dröja en tid innan kontakt tas. Detta sker vid ansökningar och vid anmälningar som inte bedöms som akuta. Man har även infört en prioriteringslista vid hög arbetsbelastning.

Samtal med barn och vårdnadshavare sker i de ärenden där det inte är uppenbart att utredning bör inledas. Som t ex då själva anmälan inte säger så mycket. Samtalet kan också ha ett avskräckande syfte vid samtal med anledning av inkommen polisrapport om mindre brott där bedömning görs att utredning inte behöver inledas.

Personalen finns tillgängliga för att informera om anmälningsskyldigheten vid elevvårdskonferenser och på personalmöten på skolor och förskolor. Man håller även på att arbeta fram en broschyr till skolan med information om socialtjänstens arbete. Önskemål har kommit fram om information till vårdcentralens personal om anmälningsskyldighet.

Ödeshög

Socialtjänsten tar emot ungefär 30 anmälningar per år som rör barn och ungdomar. I samtal framkommer att man i Ödeshög har arbetat mycket på att få en struktur på hur man tar emot anmälningar. Detta har lett till att man upplever att det har skett en ökning. Dock har man inte fört statistik tillräckligt länge för att man ska kunna fastställa några tendenser. Upplevelsen är att anmälningar som gäller pojkar i huvudsak kommer från polisen och rör hot och misstanke om andra brott. Anmälningarna som rör flickor handlar till stor del om olämpligt umgänge, stor frånvaro från skolan eller oro med anledning av brister i hemmiljön.

För att ta emot anmälningar på ett bra sätt har man börjat arbeta på en checklista. På dagtid tar socialsekreterarna emot anmälan i den mån det går. Är det tjänstemän som anmäler begär man alltid också en skriftlig anmälan. Om ingen socialsekreterare finns på plats så tar personal i receptionen emot anmälan eller ber att en socialsekreterare får ringa upp vederbörande senare. Utanför kontorstid har Ödeshög en myndighetsjour i form av socialnämndens ordförande som i sin tur kontaktar socialchef. Anmälningar kommer även via SOS-alarm och polis till socialnämndens ordförande. Vanligast är dock att anmälare ringer direkt till socialchefen.

Inkomna anmälningar bedöms dagligen av 1:e socialsekreterare som sedan lämnar ut ärendet för utredning direkt eller för förhandsbedömning av en av socialsekreterarna. 1:e socialsekreterare har sedan delegation på att besluta om att inte inleda utredning samt att på att inleda utredning.

Det finns inga uttalade kriterier för vad som leder till om utredning inleds eller ej utan förfarandet beskrivs som att man gör en individuell bedömning i varje enskilt fall. Förhållanden på kontoret ska inte påverka men gör det ibland då det är hög belastning på handläggarna. Exempelvis hade man hög press en period våren 2006 vilket gjorde att man valde att inte inleda utredning på barn i romska familjer utan arbetade genom ekonomiärenden för att lösa den akuta situationen. Handläggare beskriver i samtal att man borde ha bedömt det enskilda barnets hjälpbehov. Dock finns det idag en beredskap för att hyra in personal vid arbetstoppar och man tycker att man hanterar arbetssituationen idag.

Samtal med barn och vårdnadshavare sker i de flesta anmälningsärenden för att få mer information inför förhandsbedömningen.

Personalen arbetar för att få komma ut till skolans personal och informera om socialtjänstens arbete.

Länsstyrelsens kommentarer

Länsstyrelsen finner det oroande att det i flera kommuner inte finns någon utarbetad rutin för handläggning av anmälningar. Dessutom bör rutiner finnas för att säkerställa att det alltid finns någon med adekvat kompetens som kan ta emot akuta anmälningar.

Vid hög arbetsbelastning finns det en risk att bedömningarna tenderar att i högre utsträckning leda till att utredningar inte inleds. Det är två kommuner som uppger att en alltför hög arbetsbelastning kan leda till att allvarliga anmälningar inte utreds eller att arbetsbelastningen kan leda till att man skjuter på beslut att inleda utredningar.

Det förs ingen statistik gällande anmälningar som rör pojkar respektive flickor. Upplevelsen är att anmälningar som rör pojkar handlar ofta om ett utagerande beteende medan anmälningar om flickor mer handlar om självskador.

De flesta kommuner informerar om anmälningsplikten till berörda myndigheter.

6. DISKUSSION

6.1. Barnperspektivet

Målet för barnpolitiken i Sverige är att barn och unga ska respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande. Målformuleringen utgår från FN:s barnkonvention om barnets rättigheter.

I barnuppdraget har frågorna fokuserats kring barnet för att utröna hur bestämmelserna om barnets bästa och barnets rätt att komma till tals tillämpas i kommunerna och om man gör barnkonsekvensanalyser. Med barn avses varje person upp till 18 år.

Barnperspektivet kan ses från tre perspektiv:

- barnets perspektiv
- de vuxnas perspektiv
- samhällets perspektiv

Enligt SOSFS 2006:14 bör den personal som arbetar med handläggning och uppföljning av ärenden som avser barn och unga ha ett professionellt förhållningssätt för att bl.a. kunna:

- *tillämpa ett barnperspektiv*
- *säkerställa barnets eller den unges delaktighet och inflytande*

Analys och förslag till förbättringar

Granskningen visar att endast cirka hälften av kommunerna har inskrivit i sina mål/policies att barnperspektivet ska beaktas i arbetet. Det föreligger brister i att klarlägga barnets vilja och inställning. Alla barn har inte fått komma till tals, inte fått uttrycka sin åsikt eller varit delaktig i sina ärenden. Det gäller särskilt familjehemsvård och utredningar. Enskilda samtal förs inte alltid med barn som är placerade. Det brister i att redogöra för barnets synpunkter i bedömningen och att redovisa dess inställning till planerad insats. Ofta saknas också beskrivningar av konsekvenserna för barnen av de insatser som har getts eller inte getts, en barnkonsekvensanalys saknas. Det finns inte heller dokumenterat att barnet har fått information om att en utredning inleds och vad det kommer att innebära.

Har personalen den utbildning och erfarenhet som krävs för arbetsuppgifterna som ska säkerställa kunskap om barns rättigheter och synliggör barns behov och förutsättningar?

Det framkommer i granskningen att inte alla barnhandläggare erbjuds/har en utbildning samt tal med barn. I kunskapsöversikten Samtal med barn i socialtjänsten lyfter Socialstyrelsen fram att det krävs särskild kompetens och erfarenhet för att samtala med barn som befinner sig i en utsatt situation.

Det krävs insatser på olika nivåer. Högskoleutbildningen måste tillgodose de behov som finns i kommunal socialtjänst. Därutöver behöver kommunerna utveckla sina mål/policies och se till att personalen får introduktion och stöd i den omfattning som framgår av Socialstyrelsens författningssamling 2006:14. Det är också viktigt att kommunerna medvetet arbetar för att behålla kvalificerade handläggare.

6.2 Jämställdhetsperspektivet

Vikten av att ha ett jämställdhetsperspektiv i all verksamhet betonas sedan ett antal år och jämställdhetsarbetet har intensifierats. Allt arbete ska präglas av ett jämställdhetsperspektiv. Flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar att få sina behov tillgodosedda.

I granskningen av hantering av anmälningar om barn som far illa har vissa frågor ställts ur ett jämställdhetsperspektiv. Vid samtal/intervju med IFO-ansvarig chef framkommer endast att anmälningar kommer från olika håll beroende på om det är pojkar eller flickor. Exempelvis upplever en majoritet att skolan och barnpsykiatri i högre grad anmäler flickor som mår dåligt, har ett självskadebeteende. Polisens anmälningar gäller oftast pojkar och då gäller det bl.a kriminalitet, hot och våld, missbruk. Det förs ingen statistik i alla kommuner vad det gäller antalet anmälningar för pojkar respektive flickor. Det går därför inte att genomföra någon jämförelse eller analys. I Norrköping förs en könsuppdelad statistik beträffande placeringar. Statistiken visar att det är 60% pojkar och 40% flickor som placeras utanför det egna hemmet.

Analys och förslag till förbättringar

Kartläggningen av öppenvårdsinsatser visar på att alla insatser riktar sig både till pojkar och flickor. Det finns ingen analys eller underlag vad som gäller flickors respektive pojkars behov. Personalen berättar att det finns en skillnad var anmälningarna kommer ifrån och varför. En diskussion och medvetenhet avseende ett jämställdhetsperspektiv saknas fortfarande i flera kommuners riktlinjer. Kunskapen om vad det innebär att ha ett genusperspektiv behöver utvecklas. Om det fanns en könsuppdelad statistik över insatser och resurser mellan pojkar och flickor, kunde fördelningen av resurser följas upp och utvärderas. Det skulle kunna leda till en ökad medvetenhet hos ledning och personal. Det krävs därför ytterligare insatser inom detta område.

6.3 Kvalitetet och säkerhet - förbättringsområden

Insatser inom socialtjänsten skall vara av god kvalitet. För utförande av socialnämndens uppgifter skall det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvaliteten i verksamheten skall systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras (3 kap. 3 § SoL).

Kvalitetssystem ska möjliggöra en systematisk och fortlöpande utveckling och säkring av socialtjänstens kvalitet. Finns det system i kommunerna för planering, uppföljning och utvärdering av insatser och av verksamheten? Tillsynen visar att det inte alltid är så.

Uppföljning av verksamheten bör ske på ett sätt så att resultaten finns med som underlag i planeringen för kommande år. En uppföljning är också viktig för familjen och/eller barnet. Uppföljning ska ske bl.a med vård- och genomförandeplaner som grund. En uppföljning är också ett lärande och en utveckling för personalen.

Majoriteten av kommunerna har en klagomålsrutin. Men känner barnet till var han/hon kan vända sig för att framföra sina synpunkter och finns det någon som lyssnar?

”Den sociala barn- och ungdomsvården skall i högre utsträckning och så långt möjligt vila på kunskap och beprövad erfarenhet”
Ur Källan till en chans (SOU 2005:81)

6.3.1 Personal

I de mindre kommunerna har man haft svårt att rekrytera personal med tillräcklig kompetens. Personalsituationen beskrivs ibland som instabil och som kan påverka verksamheten negativt. Det finns en större sårbarhet i en liten kommun för att säkerställa kvaliteten i arbetet. Detta när det gäller att ha en bemanning som behövs för att utföra socialtjänstens uppdrag, att personalen har den kompetens som krävs för att utföra uppgifterna och att personalen ges förutsättningar för fortlöpande kompetensutveckling som svarar mot verksamhetens behov. Ledningssystemets ska säkerställa att det finns rutiner för att fortlöpande kontrollera en personal- och kompetensförsörjning.

Men det är inte bara de små kommunerna som har problem med att ha en kontinuitet i personalgruppen och bl.a. klara av en rättssäkerhet. Sjukskrivningar och personalomsättningar påverkar verksamheten. Den lagstadgade utredningstiden fyra månader har överskridits med stor marginal i flera fall. Det är nämndens ansvar att se till att så inte sker. En allvarlig brist är att barn inte får besök i familjehemmet och att övervägande inte sker i tid.

Analys och förslag till förbättringar

Vad är kvalitet? Ett bekymmer är den instabila personalsituationen med hög personalomsättning inom socialtjänsten. Myndighetsutövning i den sociala barnvården är det allra tyngsta och svåraste inom socialtjänsten. Det ställs stora krav på personalen som ska ta många gånger svåra beslut om vad som är barnets bästa. Samhället tar på sig ett stort ansvar när ett barn placeras t.ex. i familjehem.

I allmänna råd SOSFS 2006:14(S) angående personalens kompetens vid handläggning och uppföljning av ärenden som rör barn och unga kan man läsa följande:

Den personal som arbetar med handläggning och uppföljning av ärenden som avser barn och unga bör ha socionomexamen och minst ett års yrkeserfarenhet inom socialt arbete. Den personal som saknar erfarenhet av arbete med handläggning och uppföljning av ärenden som avser barn och unga bör under en period av minst ett år

- *få planerad introduktion*
- *få planerat stöd, samt*
- *successivt få ta ansvar för ärenden*

Personalen bör också ha teoretiska kunskaper och praktiska färdigheter rörande:

- Barns och ungas utveckling och behov
- Utredning
- Samtal och relationer
- Samverkan
- Regelverk och rättsutveckling

Utveckling och forskning

Socialt arbete styrs av lagstiftning och regelverk. Men kunskapsbasen i socialt arbete bygger också på teorier. Personalen behöver kunskaper i att följa upp och tolka forskning, utvärdering och utveckling inom området. De behöver också tid för att reflektera över sitt arbete, tänka kritiskt, lära och utvecklas.

Goda exempel

– I Norrköping har man infört en kompetenstrappa i fem nivåer för att tydliggöra förväntningarna på de anställda efter erfarenhet. Förvaltningen har en utbildningsplan där ingår även intern utbildning i barnsamtal.

– Socialsekreterare i Norrköpings kommun har samlat sina erfarenheter från utredningssamtal med barn. Boken, Barnets vilja kom ut 2005. Genom mötet med internationell forskning har de omsatt teoretisk kunskap till praktisk tillämpning. Boken används i utbildning, samtal med barn.

– FOU samverkan kring forskning och utveckling. Där ingår Linköpings Universitet och kommunerna: Kinda, Linköping, Mjölby, Motala, Ydre och Åtvidaberg.

6.3.2 Barn som far illa

Det finns brister i kommunernas handläggning av anmälningar och utredningar av barn som far illa. Det förekommer att anmälningar inte behandlas och att allt för få anmälningar leder till utredningar. I anmälningar som gäller vuxna görs inte alltid bedömning av om barnen har särskilda behov.

En brist är att anmälningarna inte utreds i tillräcklig omfattning. Det saknas en systematisk metod och rutiner för att bedöma om anmälningar ska leda till utredning eller inte. I flera kommuner tar det för lång tid att fatta beslut om att inleda/inte inleda utredning. Motiveringen till att inte inleda utredning är i vissa fall bristfällig.

De flesta kommuner har ett samarbete och informerar om anmälningsplikten i skolor och förskolor. Det är få anmälningar om barn som far illa som kommer från MVC och BVC, vilket har framkommit i tidigare utredningar.

Myndigheter inom hälso- och sjukvården omfattas av socialtjänstlagens anmälningsskyldighet då barn far illa, SoL 14 kap. 1 §. Var och en som får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd *bör* anmäla det till nämnden. Myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdomar samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten och kriminalvården är *skyldiga* att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd.

Analys och förslag till förbättringar

Vad är orsakerna till att anmälningar inte behandlas och att allt för få anmälningar leder till utredningar. Är hög arbetsbelastningar eller bristande personalresurser i socialtjänsten en orsak? Är det så att toleransnivån höjs? Kan bristerna vara lag- och kunskapsmässiga t.ex. om när och hur en förhandsbedömning ska göras och skäl till att inte inleda en utredning? Finns det en oenighet eller oklarhet när det gäller begreppsdefinitionen eller värdegrund, om barn som far illa och barn som misstänks fara illa?

Får de barn som är i behov av stöd den hjälp de är i behov av? Sannolikt får inte alla det. Granskningen visar att det finns brister i flera kommuner. För att säkerställa en rättssäker handläggning är det viktigt att rutiner för anmälningar som gäller vuxna införs för att förhindra att utsatta barn inte får det skydd och det stöd de behöver. Det förekommer att utredningar inte inleds där barn bevittnar våld. Barn som har bevittnat våld kan vara i behov av särskilda insatser. Oavsett om anmälan gäller den vuxne eller barnet ska det göras ett tydligt ställningstagande avseende behovet av att genomföra särskilda utredningar på barnet. Barnets behov ska stå i centrum vid bedömning av en inkommen anmälan.

Det är nämndens ansvar att det finns rutiner för att ta emot anmälningar och göra förhandsbedömning. Ledningssystem skall säkerhetsställa att det finns rutiner när en utredning skall inledas. (SOSFS 2006:11 4 kap. 2 §) Det bör även finnas instrument till stöd för bedömning av risker och skyddsbehov.

För att garantera en rättssäker handläggning är det viktigt att förhandsbedömningarna handläggs skyndsamt. De handläggare som tar emot och hanterar en anmälan bör vara mycket kompetenta, välutbildade och erfarena. Samt få en kontinuerlig fort- och vidareutbildning.

För att få vägledning i hur man handlägger anmälningar och gör förhandsbedömningar kan socialtjänsten få råd i Socialstyrelsens publikation, Barn och unga i socialtjänsten (2006) som är ett komplement till allmänna råd om handläggning och dokumentation av ärenden som rör barn och unga, (SOSFS 2006:12).

Det förhållandet att få anmälningar kommer från MVC och BVC borde bli föremål för granskning.

6.4 Tendenser och trender

6.4.1 Öppenvård

Öppenvårdsinsatser ger allt fler barn och ungdomar tillgång till tidigt stöd. En tydlig tendens är att kommunerna i allt högre utsträckning erbjuder kvalificerade öppenvårdsinsatser som alternativ till institutionsplaceringar. Av bl.a kostnadsskäl och att behandlingsresultat inte gett vad man förväntat är många kommuner återhållsamma med placeringar på framförallt HVB. De flesta kommuner uppger att innan en placering sker ska en prövning göras, om behoven istället kan tillgodoses på hemmaplan i öppenvård.

De flesta kommuner har byggt ut öppenvårdsinsatserna. Många kommuner satsar allt mer på verksamheter som barnfamiljer, flickor och pojkar kan vända sig till för att få stöd och hjälp. Små kommuner har ett fåtal öppenvårdsverksamheter och i vissa fall köper man från andra kommuner eller privata vårdgivare. En tendens är att andelen serviceinsatser utan biståndsbeslut ökar.

Barn, unga och deras familjer ska erbjudas tidigt stöd i sådan omfattning och av sådan kvalitet att deras behov av senare insatser förebyggs samtidigt som deras förutsättningar att utveckla sina resurser ökar.
Ur Källan till en chans (SOU 2005:81)

För att klara av det målet behövs ett förebyggande arbete, tidigt stöd och en samverkan. I kommunerna bedrivs olika förvaltningsövergripande verksamheter, i samverkan med andra myndigheter och även frivilliga organisationer. Länsstyrelsen fördelar utvecklingsmedel till förebyggande insatser, tidiga insatser och behandlingsinsatser. De statliga utvecklingsmedlen för förebyggande insatser bidrar till att barn och föräldrar kan få ett samordnad stöd på ett tidigt stadium.

6.4.2 Samverkan

Sedan 2003 finns en bestämmelse att socialtjänsten ska samverka med andra myndigheter kring barn som far illa eller riskerar att fara illa. Alla kommuner i Östergötland arbetar aktivt mot en ökad samverkan.

En viktig grundprincip i socialtjänstens arbete med barn och ungdomar är en helhetssyn. Socialtjänsten är skyldig att samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs i frågor som rör barn som far illa eller riskerar fara illa på ett övergripande plan. (5 kap. 1 a § SoL) När det gäller samverkan och samarbete: (SOSFS 2006:11) Ledningssystemet ska skall säkerhetsställa att det finns rutiner som tydliggör

1. ansvaret för samarbetet, internt och externt
2. hur samverkan skall bedrivs såväl internt, inom och mellan nämnderna, som externt med myndigheter och andra aktörer.

Alla kommuner uppger att de samverkar med andra myndigheter på olika sätt för barns bästa. Men det är inte alla kommuner som har inskrivet i sina mål och policydokument att samverka. Det är flera kommuner som uppger att man ibland kan vara av olika åsikt och att det t.ex. kan vara svårt att få BUP att vara med och bekosta en behandling. Några kommuner har samverkansavtal med Landstinget när det gäller barn som behöver

socialtjänstens och Landstingets insatser. Samarbetet/samverkan med skolan har fungerat dåligt i någon kommun men man arbetar med att få igång en fungerande samverkan.

Analys och förslag till förbättringar

Ansvar för att barn som behöver stöd och också får tillgång till det, är många olika verksamheters gemensamma ansvar även om socialtjänsten har det yttersta ansvaret. Det förebyggande arbetet med barn bedrivs vid MVC, BVC, öppna förskolor, förskolor, skolor och i ideella organisationer, och det är inte i första hand socialtjänstens ansvar.

Hur samhället på bästa sätt ska kunna stödja barn och ungdomar med t.ex funktionshinder beror mycket på hur mycket kommuner, landsting och andra myndigheter lyckas samarbeta. Några kommuner ha avtal om samverkan med Landstinget.

Det händer att barn och unga hamnar mellan stolarna när olika huvudmän inte har samma tolkningar av sin egen verksamhets ansvar gentemot andras ansvar. Förvaltningar och myndigheter vill inte alltid ta sitt ansvar då det är ekonomin som styr. Ibland är konflikten större kring metoden/medel – vägen mot målet, än målet. Hindren kan också vara lag- och kunskapsmässiga, organisatoriska och kulturella.

Samverkan har blivit bättre, men det finns fortfarande vissa svårigheter och det behövs mer uppföljning och utvärdering. Det är ett politiskt ansvar att se till att det finns väl fungerande rutiner och samarbetsformer samt att samverkansavtal skrivs.

Samverkansprojekt - goda exempel

- I Norrköping finns samarbete kring barn och ungdomar med neuropsykiatriska svårigheter.
- I Motala samverkar skolan, barn- och ungdomspsykiatri, barn- och ungdomshabiliteringen med socialtjänsten kring ungdomar med neuropsykiatrisk diagnos. Arbetsnamnet är "Nätet".
- Söderköpings lokala samverkansgrupp har sedan en tid gemensamt drivit ett projekt "Unga vuxna". Ett kompetensteam från landstinget och socialtjänsten har tagit fram förslaget om Ungdomshälsan.
- Länsgruppen för barnmisshandelsfrågor i Östergötland län. Samverkan mellan samtliga kommuner, polis och åklagarmyndigheten, hälso- och sjukvården. Rutiner för handläggning av ärenden som rör barnmisshandel och sexuella övergrepp mot barn i Östergötland har gemensamt arbetats fram och följs upp och utvärderas. Länsstyrelsen har en samordningsfunktion.
- Barnahus. En samverkan under gemensamt tak vid utredningar kring barn som misstänks vara utsatta för allvarliga brott. Syftet är att barnet ska känna sig tryggt och inte behöva möta flera myndighetspersoner på olika ställen. Ett annat syfte är att utredningarna också ska bli säkrare. Det är kommunerna i de västra och centrala delarna av länet som ingår i denna samverkan.

6.5. Behov av metodutveckling

Socialtjänstens uppgift är att utveckla, följa upp, utvärdera och förbättra arbetet kontinuerligt.

Granskningen visar att utredningarna är av skiftande kvalitet. Det finns brister i att redogöra för barnets synpunkter i bedömningen och att barnet inte alltid varit delaktigt. Det finns brister i struktur och planering. Granskningen visar även att det är brister i hur familjehemsvården följs upp. I frågeställningar som ingick i granskningen angående familjehemsvård och utredningar framkom brister mer eller mindre i alla kommuner.

I mitten av 1990-talet fick Socialstyrelsen i uppdrag av regeringen att stärka och utveckla den svenska familjehemsvården. Rikstäckande kartläggningar genomförda av länsstyrelserna, visade på allvarliga brister som framförallt handlade om att barnen sällan kom till tals med sina socialsekreterare under en placering och att det ofta saknades planer för vården. För att hitta bättre arbetsmetoder beslöt sig Socialstyrelsen för att pröva en del av det material som användes i Looking After Children (LACS). Det gjordes en anpassning till svenska förhållanden, BBIC.

Barns behov i centrum – BBIC

BBIC är ett försök att motsvara de krav som ställs på ett kunskapsbaserat socialt arbete. Det handlar om ett system för handläggning och dokumentation i utredning, planering och uppföljning. Det visionära målet för BBIC är att ge barn och ungdomar som är föremål för socialtjänstens interventioner samma chans i livet som andra barn.

Syftet är:

- att stärka barnets ställning i den sociala barnvården i enlighet med Socialtjänstlagen och FN:s barnkonvention
- att förbättra samarbetet kring barnet med föräldrar och familj, vårdgivare och professionellt nätverk
- att skapa struktur och systematik i arbetet så att handläggning och insatser lättare kan följas upp, både på individ- och gruppnivå
- att bidra till ökad kvalitet och rättssäkerhet genom nationell enhetlighet i utredning, planering och uppföljning

Det är endast i Linköping och Norrköping som personal genomgått utbildning i BBIC metoden. Linköping var en av projektkommunerna. BBIC har varit tillgängligt för andra kommuner sedan 2006. Varken Linköping eller Norrköping använder metoden BBIC i sina utredningar och uppföljningar fullt ut. De östra kommunerna har anmält sitt intresse och planerar att genomföra utbildningar i BBIC.

Ett sätt att komma tillrätta med de brister som finns kan vara att fler kommuner utbildas i BBIC och använder den metoden.

Barn och ungdomar som behöver insatser från socialnämnden skall tillförsäkras kompetent utredning samt en sammanhållen, kontinuerlig och säker vård av god kvalitet som följs upp.

Ur Källan till en chans (SOU 2005:81)